

DARBININKAS

Vol. XCI, Nr. 3 (49)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

Kovas - March 2006

Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūrio 41-sis POLITINIŲ STUDIJŲ SAVAITGALIS

2006 m. sausio mėn. 28-29 d. Los Angeles vyko tradicinis Lietuvių fronto bičiulių (LFB) politinių studijų savaitgalis. 41-mojo studijų savaitgalio tema: *"Lietuva dabar ir ateityje. Penkiolika Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo metų. Ko daugiau? Brandžios krikščioniškos moralės, tautiškumo, pilnutinės demokratijos ar šių vertybių nuosmūkis?"*. Tokios temos pasirinkimą sąlygojo pastaraisiais metais Lietuvoje vykstantys politinio, ekonominio ir socialinio gyvenimo procesai. Praėjus 15-kai metų po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo vis labiau pastebimas visuomenės nusivylimas valdžios institucijų veikla, didėja abejingumas politiniam ir visuomeniniam gyvenimui, blanksta tradicinės moralinės ir tautinės vertybės, ryškėja asmeninės iniciatyvos ir atsakomybės stoka. Vis labiau pasireiškia ir kiti negatyvūs reiškiniai: politikų ir valdžios pareigūnų savivaldžiavimas, politinės kultūros ir demokratijos stoka, alkoholizmo ir palaido gyvenimo būdo

plitimas, masinė jaunimo emigracija ir kt.

Renginyje dalyvavo ir pranešimus skaitė kaip niekada daug svečių iš Lietuvos, kurių daugumą sudarė praręjusiais metais Lietuvoje įkurto LFB sambūrio nariai: Vidas Abraitis, kun. Aušvydas Belickas, Jonas Kairevičius, Andrius Tuckus, Algirdas Patackas, Vidmantas Vitkauskas ir Vidmantas Zavadskis. Pagrindinius studijų savaitgalio pranešimus skaitė šiuo metu Lietuvoje gyvenantys bei išeiviams gerai pažįstami generolas Jonas Kronkaitis ir ambasadorius Vytautas Dambrava.

Studijų savaitgalį sveikinimu ir invokacija pradėjo LFB Los Angeles sambūrio pirmininkė adv. Žibutė Brinkienė ir Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Stanislovas Anužis. Vėliau buvo skaitomi pranešimai ir vyko diskusijos apie valstybės ir visuomenės kaitos poveikį tradicinėms vertybėms (pranešėjas V. Vitkauskas), dorovės ir vertybių krizę šeimose bei jaunimo tarpe (nukelta į 4 psl.)

Lietuvių Fronto Bičiulių grupė Los Angeles, CA

Nuotr. A. Polikaičio

Livykiai Lietuvoje

Visuomenės ir „LT tapatybės“ apdovanojimų ekspertų komisijos nuomonė sutapo – labiausiai Lietuvą pasaulyje praėjusiais metais garsino lengvaatletis Virgilijus Alekna. Tokie kasmetinių „LT tapatybės“ apdovanojimų už Lietuvos garsinimą rezultatai šiandien buvo paskelbti LR Prezidento rūmuose. Buvo paskelbti ir specialių „LT tapatybės“ apdovanojimų laureatai. Solveigai Valatkaiti skirtas apdovanojimas už išeivijos nuopelnus: dar 1992 m. įkūrusi lietuvišką bendrojo lavinimo mokyklą Rusijos sostinėje, S. Valatkaitė pasiekė, jog mokykla praeitais metais persikėlė į naują modernų pastatą, kuriame buvo net įrengtas etnografijos kabinetas, o pastato interjerą meniškai apipavidalino etnografijos specialistai. Novatoriškumo apdovanojimas už Lietuvos pristatymo galimybių plėtojimą šiemet skirtas kūrybiniam A. Bučo, M. Bučienės, V. Ozarinsko kolektyvui. Kolektyvas 2005 m. sukūrė vieną conceptualiausių ir vizualiausių nacionalinių paviljonų tarptautinėje parodoje „EXPO“ Japonijoje (Lietuvos paviljoną parodoje aplankė virš 2 mln. lankytojų). Apdovanojimas už jaunimo pasiekimus garsinant Lietuvą įteiktas studentų ansamblui „Žuvėdra“, praeitais metais 4 kartą iš eilės tapusiam pasaulio čempionais. „Lietuvos mūzos“ apdovanojimas Mūzai Rubackytei skirtas įvertinus jos aktyvią koncertinę veiklą 2005 m. Jau penkiolika metų Paryžiuje gyvenanti viena labiausiai pripažintų Lietuvos atlikėjų visame pasaulyje koncertuodama prisistato esanti Lietuvos kultūros atstovė. Laureatus pasveikino ir specialiai renginiui sukurtas lašo formos statulėlės įteikė Prezidentas Valdas Adamkus. „Aleknos nuopelnai praeitais metais – itin ryškūs. Jis ne tik antrą kartą tapo pasaulio čem-

pionu, bet ir pelnė prestižinius apdovanojimus tarptautiniuose geriausių sportininkų rinkimuose. Vertinimo komisijos nuomone labai svarbu tai, kad šalia sportinių pasiekimų geriausias Europos metų lengvaatletis ėmėsi naujos iniciatyvos – pirmą kartą į Vilnių varžytis sukvietė pasaulio disko metikų elitą, taip dar kartą sudomindamas pasaulį mūsų šalimi“, – sakė K. Firkavičiūtė, apdovanojimus organizuojančio Lietuvos instituto direktorė. V. Alekna surinko ir daugiausiai visuomenės balsų atvirame balsavime – net 44 proc. visų balsų pagrindinėje nominacijoje. Skiriant „LT tapatybės“ apdovanojimus, už kandidatus balsuoti galėjo ir visuomenė, tačiau daugiausiai lėmė vertinimo komisijos sprendimas. Šių metų apdovanojimai tapo labiau atviri visuomenei. Visuomenė ne tik aktyviai balsavo, bet ir siūlė savo kandidatus. Iš viso vertinimo komisijos svarstymui buvo pateikta daugiau nei 70 kandidatūrų. Po komisijos atrankos pagrindinį apdovanojimą už geriausią 2005 m. Lietuvos pristatymą gauti pretendavo net dešimt kandidatų: Virgilijus Alekna, kūrybinis A. Bučo, M. Bučienės ir V. Ozarinsko kolektyvas, M. K. Čiurlionio kvartetas, Jurga Ivanauskaitė, kino režisierius Arūnas Matelis, menininkas Jonas Mekas, dr. Meilutė Ramonienė, Sigitas Parulskis, džiazotrio A. Jofė, V. Labutis, L. Šinkarenko, šokių ansamblis „Žuvėdra“.

www.delfi.lt

Valstybės atkūrimo dienos proga vasario 16 d. Prezidentūroje įteikti valstybiniai apdovanojimai. Garbingi apdovanojimai buvo įteikti iškilių Lietuvos istorijos kūrėjų – Mykolo Krupavičiaus, Augustino Povilaičio, Kazio Skučo – artimiesiems. Prezidentas Valdas Adamkus pabrėžė, kad šie apdovanojimai teikiami „kaip tautos pagarbos ir dėkingumo ženklas ir kartu – kaip paskata bei priminimas šiaandieniniams Lietuvos piliečiams saugoti gimtosios istorijos kūrėjų atminimą, nes būtent iš tokių žmonių, iš jų gyvenimų mokomės tarnauti

tiesai“. V. Adamkaus teigimu, prelato ir valstybininko M. Krupavičiaus asmenyje krikščioniškosios vertybės derėjo su giliu humanizmu, o asmeninis darbstumas – su įsipareigojimu savo tautai, o vieno pirmųjų sovietinės okupacijos aukų – Valstybės saugumo departamento vadovo A. Povilaičio ir paskutinio tarpukario vidaus reikalų ministro brigados generolo K. Skučo sąžiningas darbas tėvynei ir ištikimybė priešais okupantams kėlė didžiausią baimę ir pavojų. Prezidento dekretu, M. Krupavičius, A. Povilaitis ir K. Skučas – visi po mirties – apdovanoti Vyčio Kryžiaus ordino Didžiuoju kryžiumi. M. Krupavičius buvo Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto organizatorius ir ilgametis pirmininkas (1945–1955 m.), vienas iš Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kūrėjų, A. Povilaitis – Lietuvos valstybės saugumo departamento direktorius (1934–1940 m.), 1941 m. sušaudytas Maskvos Butyrkų kalėjime, K. Skučas – vidaus reikalų ministras (1939–1940 m.), 1941 m. irgi sušaudytas Butyrkų kalėjime. Vyčio Kryžiaus ordino Riterio kryžiumi po mirties apdovanotas Vytautas Kalėda. Jis buvo antisovietinio pasipriešinimo dalyvis, vienas iš 1972 m. gegužės 18–19 d. jaunimo manifestacijų dėl Romo Kalantos susideginimo Kaune organizatorių ir vadovų. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžius skirtas trimis Amerikos lietuviams, ilgamečiams Chicagos lietuvių operos puoselėtojams. Šio ordino Riterio kryžiumi apdovanotas ilgametis visuomenės veikėjas, publicistas, literatūros tyrinėtojas Viktoras Alekna, literatūrologė, Lietuvos ir Rusijos kultūrų dialogo puoselėtoja, Rusijos valstybinės užsienio literatūros bibliotekos generalinė direktorė, daktarė Jekaterina Genieva ir Lietuvos filosofijos istorijos tyrinėtojas, Lietuvos mokslų akademijos narys ekspertas, Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto profesorius, habilituotas daktaras Romanas Plečkaitis. Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino medalis įteiktas vienuolikai asmenų.

BNS

Žvelk į kryžių

Ketvirtas gavėnios sekmadienis

Kun. Vytautas PIKTURNA

Šv. Rašte Skaičių knygoje pasakojama, kaip iš Egipto išvesti žydai dykumoje ne sykį murmėjo prieš Dievą ir Mozę. Bausdamas murmančius žydus, Dievas leido nuodingoms gyvatėms juos pulti. Pagaliau jų pasigailėjęs, jie liepė Mozei padaryti kryžių ir ant jo iškelti iš vario nuliedintą žaltį. Pažadėjo, kad nemirs nei vienas gyvatės įkastas, jei tik pažvelgs į tą ant kryžiaus iškeltą žaltį.

Varinis žaltys ant kryžiaus yra simbolis ant kryžiaus mirštančio Kristaus.

Daug kietų problemų žmogus yra bandęs lukštenti, bet visados yra suklupęs prie vienos – prie blogio problemos. Dėl asmeninių ar socialinių negerovių dažnai kaltinamas Dievas kaip blogas savo kūrybos administratorius. Atrodytų, kad pats žmogus niekad nėra atsakingas už darbus ir aplinkybes. Kai viskas sekasi gerai, dalis žmonių neišvelgia maloningosios Dievo rankos, gėrį priskirdamas savo apsukrumui, savo sugebėjimams. Nelaimės gi valandoje ne vienas nusiplauna rankas, atsakomybę suversdamas Kūrėjui. Ir taip, kovojant su visokiu blogiu, ne kartą į žmogaus sielą įsibrauna desperacija, kaip nepasotinamas termitas... Iš paviršiaus viskas atrodo tvarkoj, bet vabzdys dirba savo darbą, beveik nepastebimai, pamažu, bet be atvangos. Kad išsigelbėti iš tos desperacijos, nuo to nuodėmingos gyvatės įgėlimo, reikia mums žvelgti į kryžių. Kristus aiškiai yra pasakęs: "jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada savęs, tegul kasdien neša savo kryžių ir teseka mane" (Lk 9,23). Ir kai išganytojas, lydimas apaštalu, paskutinį kartą ėjo į Jeruzalę, apaštalus perspėjo, kad čia jis bus nuplaktas, apspjaudytas ir nužudytas, bet trečią dieną jis prisikels. Tą įvykį užrašęs Šv. Lukas, pastebi, kad apaštalai "nieko to nesuprato" (18, 31-34).

Daugelis filosofų, nagrinėję kentėjimų klausimą, dažnai nieko neišaiškina, neįstengia. Jie nepagalvoja, kad Dievo keliai, kaip Šv. Raštas sako, kitoki negu žmonių keliai, ir jo mintys – ne žmonių mintys (Iz. 55, 89). Dievas matuoja skirtingu – amžinu mastu.

Kančios supratimo raktą išganytojas duoda žodžiais, pasakytais savo mokiniams,ėjusiems į Emaus miestelį: "Argi nereikėjo, kad Kristus kentėtų ir taip įeitų į garbę?" (Lk. 24,28).

Apaštalai, gavę Šv. Dvasią, nebebijojo kančios, nes suprato, kad kentėjimai išbando mūsų ištikimybę.

Šv. Rašte daug kartų pasakyta, kad Dievas išrinktuosius tiria kentėjimais ir taip juos padaro kilnesniais. "Puodžius indą grūdina ugnimi, o Dievas teisingus žmones prispaudimais" (Sir. 27, 6).

Arba vėl: "Auksas ir sidabras tiriamas ugnimi, o Dievo

mylimieji nusižeminimo krosnyje" (Sir. 2, 50). Ir daug panašių vietų randama Šv. Rašte.

Ir vis tik iš tų žodžių negalime padaryti išvados, kad mes privalome kentėjimų ieškoti. Ne! Mes turime jų vengti, su jais kovoti, bet jei jie neišvengiami, tai reikia juos sutikti ramiai ir be baimės. Juk ir pats Išganytojas kančios išvakarėse maldavo Dievą: "Tėve, jei galima, tepraei na ta taurė pro mane" (Mt. 26, 39). Todėl ir mes turime teisės maldauti: "Viešpatie, apsaugok mus nuo kančios bei vargų". Tačiau, jei kančia neišvengiama, drauge su Išganytoju tarkime: "Teesie ne mano, bet tavo valia".

Tikintis žmogus ir didžiausiose kančiose nepalūžta. Tą mintį gražiai išreiškia Goethe: "Tikėjimas yra turtas, kurio nuošimčiais naudojamės vargo dienose".

Kada žmogus jaučiasi nelaimingas? – Gi tada, kai neišsipildo jo norai, troškimai. Kada mūsų planus ir lūkesčius Dievas perbraukia, tada gimsta kryžius, kančia. Jei mes pajėgtume sutikti su Dievo valia, tada mūsų ir Dievo planų susikryžijimų neliktų, ir sutikti sunkumai būtų lengviau pernešami. Todėl kiekvieną kartą, kada neįvyksta mūsų norai bei siekiai, reikia pakelti žvilgsnį ir nuolankiai mąstyti: "Tėve, teesie ne mano, bet tavo valia".

Paukštelis, pakliuvęs į kilpas, besiblaškydamas dar labiau jas suraizgo. Taip ir žmogus, keikdamas savo dalį, dar labiau ją apsunkina.

Ar neperdažnai iš mūsų lūpų pasigirsta beviltiški vaitojimai ir net nepasitenkinimas Dievu, kai smūgiai mus ištinka? Tai nėra kiek nepalengvina kančios, bet ją nuvainikuoja amžinybės požiūriu ir kitus apsunkina. Kentėti vis tiek reikia. Stenkimės kančioje būti tvirti ir kantrūs. Pasitikėkime Dievu ir džiaugsme ir bandymuose. To moko mus Kristus. Kalamas prie kryžiaus, neišmetinėjo žydams jų netikėjimo, nesmerkė budelių. Ir paskutinieji žodžiai prieš mirtį buvo psalmės žodžiai: "Tėve, į tavo rankas pavedu savo dvasią"...

* * *

Šis pamokslas imtas iš kun. Vytauto Piktornos trijų dalių pamokslų rinkinio "Šviesa ir gyvenimas", kurį 1984 m. JAV išleido Kunigų Vienybė; spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Dabar Lietuvoje visos trys dalys išleistos vienoje 500 psl. knygoje tuo pačiu pavadinimu "Šviesa ir gyvenimas". Ją galima užsisakyti išrašant 29.00 dol. vertės čekį Irenai Žemaitaitis ir jį nusiunčiant: Irena Žemaitaitis, 140 Highlawn Rd., Fairfield, CT, 06824. Kaina dengia ir oro paštą persiuntimą iš Lietuvos

Lietuvių Fronto Bičiulių Los Angeles sambūrio 41-sis POLITINIŲ STUDIJŲ SAVAITGALIS

(atkelta iš 1 psl.)

(pranešėjai V. Abraitis ir kun. Aušvydas Belickas), Lietuvos politinį gyvenimą (A. Tuckus), teisę ir teisingumą (J. Kairevičius), rusiškojo eurazijizmo ideologijos grėsmę Lietuvai ir kt. Losangeliečiams gerai žinomas gydytojas ir visuomenininkas dr. Rimtautas Marcinkevičius kalbėjo apie Lietuvos ir išeivijos jaunimo indėlį kovojant dėl Lietuvos laisvės, o JAV lietuvių radijo laidos anglų kalba redaktorių ir vedėjas Kęstas Reivydas surengė ir moderavo jaunimo simpoziumą. Simpoziume apie patriotizmą kalbėjo JAV gimę jaunuoliai Marius Aneliasukas ir Saulius Žemaitaitis, Lietuvoje gimusi ir šiuo metu JAV gyvenanti Indraja Šulcaitė ir svečias iš Lietuvos, Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos mokinys Vytenis Vitkauskas.

Studijų savaitgalyje dalyvavo ir LFB Tarybos prezidiumo vicepirmininkas Juozas Ardys, kuris ne tik sveikino savaitgalio organizatorius ir dalyvius, bet ir dalyvavo diskusijose, įvairiuose posėdžiuose bei pasitarimuose su LFB Los Angeles ir Lietuvos sambūrių vadovais.

Didžiausio dėmesio studijų savaitgalyje sulaukė ambasadoriaus V. Dambravos ir gen. J. Kronkaitis pranešimai. V. Dambrava kaip visuomet įtaigiai kalbėjo apie idealizmo ir prisitaikymo priešpriešą. Gen. J. Kronkaitis savo pranešime "Lietuva ir jos perspektyvos" padarė gilią padėties Lietuvoje analizę, išryškino egzistuojančią dorovinę sumaištį, politikų asmeninės atsakomybės stoką, grėsmės Lietuvos valstybingumui energetikos ir kitose srityse. J. Kronkaitis sakė, kad būtina ieškoti naujų kelių, burti sąžiningus politikus, didinti kiekvieno asmens pilietinę atsakomybę.

Studijų savaitgalio dalyviai išklaušė gen. J. Kronkaitis pranešimą, savo pritarimą ir padėką jam išreiškė atsisotodami ir ilgais plojimais.

Apibendrinant savaitgalio pranešėjų mintis ir dalyvių pasisakymus, buvo suformuluotos studijų savaitgalio išvados, kurioms pritarė renginio dalyviai.

Studijų savaitgalio svečiai dalyvavo Los Angeles Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos vėliavų pakėlimo ceremonijoje, kurios metu mokytojus, mokinius ir jų tėvus sveikino Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos direktorius V. Vitkauskas ir gen. J. Kronkaitis. Šv. Mišias Šv. Kazimiero bažnyčioje drauge su vietiniais kunigais aukėjo ir pamokslą pasakė Lietuvos policijos akademijos kapelionas kun. Aušvydas Belickas. Šeštadienį vyko iškilminga vakarienė, kitos pramogos. Svečiams iš Lietuvos buvo surengtos pažintinės kelionės po Los Angeles, Santa Monika, Las Vegas, Palm Springs ir kt. Svečiai suspėjo išsimaudyti Ramiajame vandenyne,

Kalba generolas Jonas Kronkaitis A. Zavadskio nuotr.

... ir advokatas Jonas Kairevičius A. Polikaitis nuotr.

... ir "Laisvė" redaktorius Vidmantas Vitkauskas
V. Zavadskio nuotr.

... ir ambasadorius Vytautas A. Dambrava
A. Zavadskio nuotr.

pasivaikščioti po kalnus, aplankyti JAV Prezidento Ronald Reagan muziejų – biblioteką, išklausti ne vieną koncertą, susitikti ir pabendrauti su žinoma aktore Ruta Lee. Vasario 5 d. svečiai dalyvavo ką tik Lietuvoje išleistos knygos "Los Angeles Juozo Daumanto šaulių kuopos istorija" pristatyme. Knygą pristatė Los Angeles šaulių kuopos laikinoji vadovė Irena Ariėnė ir leidyklos "Naujasis lankas" direktorius bei vienas iš spaustuvės "Morkūnas ir Ko" vadovų - Vidmantas Zavadskis.

Didžiausias studijų savaitgalio organizavimo ir svečių priėmimo rūpestis gulė ant sambūrio pirmininkės Ž. Brinkienės pečių. Jai nuoširdžiai talkino LFB Los Angeles sambūrio valdybos nariai: Juozas Pupius, Emutė Dovidaitienė, Rimtautas Marcinkevičius, Antanas Mažeika, Algimantas Žemaitaitis, o taip pat Marytė Sepikaitė bei Dalilė ir Antanas Polikaičiai. Svečiams Paulius Jasiukonis įteikė studijų savaitgalio 130 nuotraukų, o Los Angeles vyrų kvarteto vyrai savo atliekamų dainų kompaktinius diskus.

Vidas Vitkus

Dalis LFB Politinių studijų savaitgalio dalyvių vaišių metu

A. Polikaičio nuotr.

Kalba LFB Los Angeles sambūrio pirmininkė Žibutė Brinkienė V. Zavadskio nuotr.

LFB Lietuvos sambūrio dalyviai apžiūri Los Angeles senamiestį V. Zavadskio nuotr

41-ojo LFB Los Angeles sambūrio politinių studijų savaitgalio
“Lietuva dabar ir ateityje: Penkiolika Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo metų.
Ko daugiau? Brandžios krikščioniškos moralės, tautiškumo,
pilnutinės demokratijos ar šių vertybių nuosmukio?”,
įvykusio 2006 m. sausio 28-29 dienomis Los Angeles,

I Š V A D O S

Studijų savaitgalyje buvo svarstyta aktualios šių dienų Lietuvos ir išeivijos lietuvių visuomeninio ir politinio gyvenimo aktualijos. Buvo kalbama ir diskutuojama apie tautinių ir krikščioniškųjų vertybių kaitą valstybėje ir visuomenėje XX-XXI amžių sankirtoje, pilietinės visuomenės ir pilnutinės demokratijos raidą Nepriklausomoje Lietuvoje, lietuviybės, rezistencinės savivokos ir bendruomeniškumo raidos patirtį bei praradimus išeivijoje, taip pat apie šiuolaikinės Lietuvos perspektyvas.

Išklausius pranešimus ir studijų savaitgalio dalyvių pasisakymus bei pasiūlymus, buvo padarytos tokios studijų savaitės išvados:

1. Esant dorovinei sumaiščiai, raginti Lietuvos valdžią ir valdininkus puoselėti tautines, krikščioniškas vertybes ir patriotizmą.
2. Raginti Lietuvos švietimo ir mokslo ministeriją

didesnį dėmesį skirti jaunimo tautiniam ir patriotiniam ugdymui, mokyklose leisti daugiau tautinį sąmoningumą puoselėjančių vadovėlių ir kitų mokymo priemonių.

3. Skatinti Lietuvos visuomenės politinį aktyvumą ir reikalauti iš valdžios bei valdininkų politinės ir teisinės atsakomybės.

4. Kviesti Lietuvos Respublikos Prezidentą aktyviau naudotis Konstitucijos jam suteiktomis galiomis skiriant asmenis į valstybės tarnybą ir teismus bei kontroliuoti jų darbą.

5. Politinės partijos, politikai ir grupuotės neturi daryti įtakos teismų darbui, ir negali teisingumo sistemą naudoti politinėms kovoms ar grupiniams interesams tenkinti.

6. Raginti visus už Lietuvos ateitį imtis asmeninės pilietinės atsakomybės.

Gal išeivijai žinotina?

Kas dedasi Lietuvoje

ARTUMA, Katalikiškas mėnraštis šeimai. Steigėjas ir leidėjas – Lietuvos Caritas. Eina nuo 1889 metų. Vyr. Redaktorius Darius Chmieliauskas. Čia jo skiltis vasario numeryje, pirmame puslapyje.

Mielosios ir mielieji,

Pirmiausia dėkoju, kad taip šilgai priėmėte Jūsų mėgstamo žurnalo pokyčius! Su džiaugsmu turiu pranešti: esame Jūsų maloniai „priversti“ didinti tiražą! Tai dar labiau įpareigoja mus nenuvilti Jūsų pasitikėjimo. Savo ruožtu prašome ir Jus nenustoti reaguoti, komentuoti, kritikuoti, patarti ir aptarti mūsų visų leidinį.

Kita žinia, kuria noriu su Jumis pasidalyti, gerokai liūdnėsnė. Tačiau syki esame žurnalas šeimai, tad būkime ir šeimyniški – dalykimės ne tik džiaugsmais, bet ir skausmais. „Artuma“, idant išliktų ir Jums nekainuotų brangiai, jau kelintą kartą bandė pretenduoti į valstybinio spaudos rėmimo fondo paramą ir eilinį kartą gavo... neigiamą atsakymą. Priežastis įvardijama vis ta pati – mat esame katalikiškas, taigi konfesinis leidinys, o tokiems pagal fondo (ar Valstybės?) nuostatus parama neteikiama! Negi jau šešiolika metų šeimos vertybes puoselėjantis mėnraštis neatitinka valstybės šeimos politikos? Ar krikščioniška, katalikiška šeima yra nenaudinga, gal net pavojinga valstybei?

Pirmam įkarščiui praėjus pagalvojau: o gal per tokius sprendimus Viešpats kažką mums byloja? Gal iš tiesų katalikišką spaudą turėtume išlaikyti patys – katalikai? Tuomet pastebėjau ir viltinguosius ženklus – Jūsų susidomėjimo bei prenumeratos augimą! Tiesą pasakius, ne tiek daug mums ir trūksta: nors žurnalo savikaina kol kas beveik dvigubai didesnė, nei Jums jis kainuoja, tačiau jeigu kiekvienas iki šiol prenumeravęs ar pirkęs „Artumą“ sudomintų bent vieną naują prenumeratorių, tuomet mes tikrai išgyventume!

Vasario numeriui temą parinkome gal kiek skausmingą, nelyg šis viduržiemių speigas: ligos bei negalios – vien kančios, ar ir vilties šaltinis? Juk kas nėra kentėjęs – ir pats, ir dėl artimojo. O tuomet tikriausiai šaukėme: kodėl? už ką?.. nežinau, ar straipsniuose atsakėme į šiuos pagrįstus klausimus, tačiau bandėme pažvelgti giliau nei vien fizinis skausmas.

Kasmet vasario 11-ąją, švenčiant Lurdo Švenčiausios Mergelės liturginę šventę, minima Pasaulinė ligonių diena. Ją prieš 14 metų inicijavo popiežius Jonas Paulius II, o Benediktas XVI pratęsė dar vieną savo didžiojo pirmtako tradiciją ir šių metų laiške Ligonių dienos proga rašo: „Dabar norėčiau pats tiesiai kreiptis į jus, brangūs negalios slegiami broliai ir seserys, bei kviešti savo kančią kartu su Kristumi aukoti Tėvui, būnant tikriems, jog kiekvienas nuolankiai priimamas išbandymas yra pagirtinas ir pelno Dievo palankumą visai žmonijai“.

Štai kokiais misionieriais ir išgelbėjimo bendradarbiais

esame kviečiami būti! Todėl ir šio numerio viršelyje dominuoja Kristus – laimingas, gydantis, net prikeliantis iš numirusių (jaunuolio iš Najino prikėlimas; plg. Lk 7, 11-17; abatės Hitdos iš Meschede Evangelijos iliustracija. XI a. Pradžia, Koelnas, Vokietija). Tasai, kuris savąją kančią ir Prisikėlimu suteikia vienintelę prasmę mūsų nesuvokiama kėntėjimams.

Būkite sveiki ir palaiminti!

Darius Chmieliauskas

„Artuma“ – vasario mėnesio turinys

Credo

Liturgnis kalendorius; *Kun. Danielis Dikevičius* – Biblijos žmogus kančios akivaizdoje. *Tėvas Jacques Philippe* – Akis į akį su kančia. *Tomas Viluckas* – Viltis, Kieno motina? Pagyrimas horizontaliai maldai. *Kun. Artūras Kazlauskas* – Ligonių liturgija.

Kronika

Juozas Latvis – Bažnyčios pulsas. *Andrius Navickas* – Šventraščio istorija skleidžiasi šiandien. *Jonas Žemaitaitis* – Didžiulė Vatikano II Susirinkimo dovana.

Didelės ir mažos problemos

Jūratė Kuodytė – Kaip būti, kai gresia nebūtis. Karys prieš neperšaujamą negalios dieną. *Zita Vasiliauskaitė* – Kiberpriklausomybė. Klausimai ganytojams.

Vienužiai?..

Ieva Vienužytė – Ar viengungystė – pašaukimas?

Mamų klubas

Dr. Eglė Markūnienė – Kūdikių žindymas pasaulyje ir Lietuvoje. *Marta Gudonavičienė* – Tingus, negabus, o gal dislektikas?

Atokvėpio valandai

Giovanni Guareschi – Krikštas. *Rasa Drazdauskienė* – Mūsų svajonių Botsvana.

Meno pasaulyje

Vida Mažrimienė – Monmarto dainius Tulūz-Lotrekas

Sveikata

Gydytojo Petro paskaitėlė apie anginą.

Gyvenimas kaip senas vynas

Vanda Ibianska – Samprotavimai apie ligas ir sužiedėjusias širdis.

Šypsenos be raukšliu.

„Artumą“ galima užsisakyti bet kuriame „Lietuvos pašto“ skyriuje nuo kiekvieno numerio. Indeksas 5010; Prenumeratos kainos: 1 mėn. – 2,98 Lt; 3 mėn. – 8,94 Lt; 6 mėn. – 17,88 Lt; 12 mėn. – 35,76 Lt.

Užsienyje „Artumos“ prenumeratos kaina metams (oro paštu) 40 USD (35 EUR); iš užsienio užsakyti Lietuvos gyventojams tekainuos 13 USD (11 EUR). Čekias siųsti redakcijos adresu: M. Daukšos g. 21, LT-44282 Kaunas, Lietuva.

Taip pat galime pristatyti į parapijas, kuriose susidarytų didesnė grupelė laukiančių „Artumos“!

“LAISVĖS KRYŽKELĖS” (II)*

1949 m. Deklaracija - kelias į Atgimimą

1949 m. vasario 16 d. visos Lietuvos partizanų vadų Deklaracija, pasirašyta Radviliškio rajone Minaičių kaime, paklojo pamatus Nepriklausomos valstybės Atgimimui.

Ričardas Čekutis, Dalius Žygelis

1949 m. vasario 16-osios ginkluoto pogrindžio dokumentas, nusakantis pasipriešinimo kovos esmę bei struktūrą, buvo priimtas ir Lietuvos Respublikos Seime kaip atskiras įstatymas. Visada liks svarbus klausimas: kaip šiandien galėtume vertinti tokios Deklaracijos priėmimą 1949-aisiais?

Pirmiausia visos Lietuvos partizanų vadai po daugybės netekčių 1949-ųjų vasario mėn. susirinko suvienyti visų krašto pasipriešinimo jėgų. Šis svarbiausias tikslas buvo pasiektas, nes iki tol visos rezistencijos vienijimo pastangos buvo daugiau ar mažiau nesėkmingos. Arba vienijimas neapėmė visos Lietuvos teritorijos.

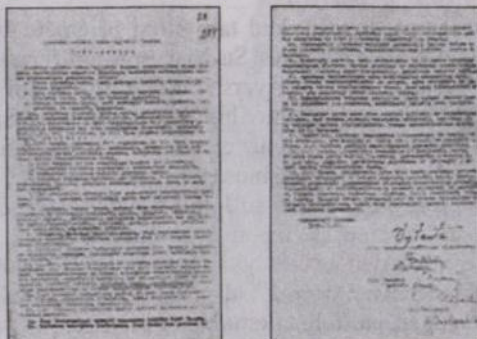
Partizanų vadų pasirašyta Deklaracija nusakė ne tik pasipriešinimo kovos esmę, bet kartu nubrėžė ir demokratinės Nepriklausomos valstybės ateities kūrimo gaires. **Tai, kad šis dokumentas įteisintas oficialiu Lietuvos Respublikos įstatymu, rodo valstybingumo tradicijų tęstinumą: Lietuvos valstybė aukščiausiu lygiu pripažino pokario rezistencijos vadovybę kaip teisėtą okupuoto krašto valdžią.** Ši valdžia labai sunkiomis sąlygomis kūrė savo norminius dokumentus, pogrindžio struktūrą, leido spaudą ir t. t.

Tačiau kas gi buvo tie pogrindžio valdžios žmonės? Iš kur jie atsirado? Juk jų niekas nedelegavo į kažin kokias aukštas pareigas, niekas už juos nebalsavo atviruose rinkimuose...

Todėl čia ir svarstome gana netradicinę situaciją. Kas iš aukštųjų smetoninės Lietuvos karininkų, nekalbant jau apie politikus, dalyvavo ginkluotame pasipriešinime? Galima sakyti, niekas. Taip susiklosčius aplinkybėms iniciatyvos turėjo imtis tie, kurie liko čia – jaunesnieji karininkai, mokytojai, studentai, ūkininkai. Iš esmės jie ir buvo tautos žiedas, aplink kurį būrėsi eiliniai laisvės kovotojai. Jie padarė tai, ko nedarė smetoninė valdžia ar aukštoji karininkija.

Iš tų 8 vyrų, suvienijusių pogrindžio jėgas, biografijų nematyti, kad kuris nors iš jų Nepriklausomybės metais būtų buvęs bent arti valdžios. Vienintelis kadrinis kariškis – kapitonas Jonas Žemaitis. Adolfas Ramanauskas, Aleksandras Grybinas, Leonar-das Grigonis, Juozas Šibaila, Vytautas Gužas – mokytojai. Petras Bartkus ir Bronius Lysys – buvę studentai. Iš tikrųjų, ar jie buvo įpareigoti, įgalioti atstovauti visoms ginkluoto pogrindžio pajėgoms?

Kalbėdami apie šių žmonių įgaliojimus, turime nepamiršti, kad beveik visi jie išėjo į mišką kaip eiliniai kovotojai, įsiliejo į jau veikusių būrius, vėliau patys buvo išrinkti tų būrių ar kitų padalinių vadais, kūrė laisvės kovos

1949 m. LLKS Deklaracijos dokumento originalas

sąjūdžio struktūras savo veikimo teritorijose. Kitaip sakant, jie igijo savo atstovaujamų struktūrų pasitikėjimą ir netgi turėjo raštiškus įgaliojimus. Taip pat žinoma, kad daugumoje apygardų savo vadus išsirinkdavo žemesnių padalinių vadovai gana demokratiškai, t. y. susirinkę net į tam tikrus vietos suvažiavimus, kuriuose vykdavo debatai ir t. t. Tomis sąlygomis tai buvo vienintelė įmanoma atstovavimo forma. Tik vėlesniame ko-vos etape atsirado ir aukštesnioji vadovybė, ir statutai, ir vis kita.

Kitaip tariant, partizanų vienijimosi procesas nebuvo dirbtinai primestas iš aukščiau, nors iniciatyvą ir parodė apygardose išrinkta vadovybė. Paklauskime buvusio Prisikėlimo apygardos partizano **Viktoro Šniuolio-Vytvyčio** prisiminimų apie pasirengimą 1949 m. Minaičiuose įvykusiam partizanų vadų suvažiavimui. Pats V. Šniuolis taip pat ten dalyvavo ir buvo apsauginiame būryje.

1948 m., kada jau buvo įkurtos sritys, kilo mintis apjungti sritis ir įkurti vyriausiąją partizanų vadovybę. Kadangi Prisikėlimo apygarda, kuriai mes ir priklausėme, buvo pačiame Lietuvos viduryje, būtent mes ėmėmės šio darbo, šios iniciatyvos. 1948 m. Minaičių kaime, pas ūkininką Miknį įsirengėme būstinę – gerą bunkerį – apygardos štabo bunkerį. Ten buvo svirnas su plūkta asla. Mes iškasėme 3,5 ant 2,5 metrų dydžio bunkerį, iškasėme gana gilų ir gana storą sluoksnį žemių, apie 70 cm., supylėme ant viršaus. Paskui padarėme įėjimo angą – ten būdavo tokie du vienas į kitą įeinantys dangčiai, pripilta žemių, dangtį įdėdavome, trupučiuką žemes palygindavome ir nieko nesimatydavome. Viduje,

viename gale buvo įrengti dviejų aukštų gultai, šone buvo darbo stalielis, ant kurio stovėjo rašomoji mašinėlė, radijo aparatas, rotatorius. O priešais buvo padarytas dar vienas gultas, kad ant jo atsėdus būtų galima dirbti, ir galima būtų vienam miegoti. Žodžiu, ten tilpome penki žmonės, o iš bėdos tai sutilpdavo ir daugiau, sukrisdavome ir ant grindų jei kokia bėda ar reikalas. Tai va šį bunkerį mes įsirengėme 1948 m. rudenio p. Paskui dar Balandiškių kaime pas Stanislovą Sąjį įsirengėme kitą bunkerį, kaip atsarginį, jei vienas išsišifuotų; o čia ateina žiema – kad turėume kur persibazuoti. Ir kadangi mes turėjome labai gerą bazę, du labai gerus bunkerius, mes apsiėmėme pas save organizuoti visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavimą. Turėjome labai gerą ryšininkę Izabelę Vilimaite-Stirną, kuri apvažinėjo visą Lietuvą. Taip pat ryšininkavo jau iš gimnazijos pasitraukusi mano sesutė Birutė, slapyvardžiu Ida (Birutė Šniuolytė - aut.). Jos abi apvažinėjo visą Rytų Lietuvą, taip pat suderino su Džiūkija... Reikėjo didelių pastangų suorganizuoti jų (partizanų vadų - aut.) atžygiavimą, juos priimti. Nuo vietinių partizanų baisiausiai slėpėme, kad čia vyksta tokie dalykai, žinote, jei kam nors prasitars...

1949 m. vasario 2 d. prasidėjo visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavimas. Jame dalyvavo Pietų Lietuvos (Nemuno) srities vadas Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Rytų Lietuvos (Kalnų) srities vadas Juozas Šibaila-Merainis (iš tiesų ne vadas, o srities štabo narys - aut.), Vakarų Lietuvos (Jūros) srities vadas Jonas Žemaitis-Vytautas ir jo štabo darbuotojai Petras Bartkus-Žadgaila, Bronius Liesis-Naktis, jo brolis Antanas Liesis-Ziedas ir mūsų Prisikėlimo apygardos vadas (Leonardas Grigonis-Užpalis aut.), na ir mes visi štabo darbuotojai (pamirštas paminėti Tauro apygardos vadas Aleksandras Grybinas-Faustas - aut.). Aš neturėjau suvažiavimo nario mandato, bet buvau kaip suvažiavimo dalyvis. Suvažiavimas prasidėjo 1949 m. vasario 2 d. Pirmiausiai mes pradėjome posėdžiauti Balandiškių kaime Sąjį sodyboje. Ten buvo toks senas gyvenamas namas, o viduryje to namo buvo tokia uždara, be langų kambaraitė. Ten labai buvo patogų, kambarėlis nemažas, tai ten ir posėdžiavo vis delegatai. Paskui pajutome, kad gretimame kaime NKVD'istai pradėjo daryti kratas. Nors ir turėjome toje pačioje sodyboje pas Sąjį bunkerį, bet jis buvo negilus, nes giliau iškasti neleido vanduo. Gultai buvo ne dviem, bet vienu aukštu, todėl daug mažiau tilpdavo žmonių. Todėl ten visa ta mūsų Taryba posėdžiauti nebegalėjo, tai jie persikėlė į Mėnaičių kaimą, į Miknių sodybą, į tą didesnę bunkerį. Tai jie ten posėdžiaudavo, o mes gaudavome visą medžiagą, ką jie per dieną nuveikė, perspausdindavau asmeniškai mašinėlė, spausdindavome nutarimus ir palaikėme ryšius, aprūpindavome maistu ir viskuo kuo reikia.

Dar prieš Vasario 16 d. Suvažiavimas įkūrė Lie-

tuvos Laisvės Kovos sąjūdį. To posėdžio metu buvau ir aš, rašiau posėdžio protokolą. Buvo diskusijos. Pirmiausiai reikėjo išrinkti Prezidiumo pirmininką. Turėjome vieną rimčiausią kandidatūrą – Joną Žemaitį – jis buvo Paryžiuje baigęs karo akademiją, turėjo Lietuvos kariuomenės kapitono laipsnį, tai nutarėme kad ši kandidatūra yra rimčiausia ir vienbalsiai jis buvo išrinktas Prezidiumo pirmininku. Suvažiavimas jam suteikė generolo laipsnį. Pirmuoju jo pavaduotoju ir Vyriausioju ginkluotųjų pajėgų vadu Suvažiavimas išrinko Adolfą Ramanauską-Vanagą. Jam suteikė pulkininko laipsnį. Antruoju Prezidiumo pirmininko pavaduotoju ir Visuomeninės dalies viršininku Suvažiavimas išrinko Juozą Šibailą-Merainį. Jam taip pat suteikė pulkininko laipsnį. Trečiuoju pavaduotoju ir generalinio štabo viršininku Suvažiavimas išrinko Prisikėlimo apygardos vadą Leoną Grigonį-Žvainį. Jam suteikė majoro laipsnį. Prezidiumo sekretoriumi Suvažiavimas išrinko Petrą Bartkų. Jam taip pat suteikė majoro laipsnį".

Tuo metu, reikia manyti, partizanų valdžia vis dėlto buvo gana formali. Be to, 1949 m. ir partizanų jau buvo likę tik apie pora tūkstančių. Ar galima teigti, kad Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio vadovybės įsakymai galiojo ir civiliams gyventojams?

Tiek iki sąjūdžio įkūrimo, tiek po to pagrindžio vadovybės stengėsi vienaip ar kitaip paveikti civilius gyventojus. Galima prisiminti daugybę partizanų atsisaukimų, nukreiptų prieš sovietinius rinkimus, ar pagrindžio spaudą, įvairius draudimus ar apribojimus civiliams ir pan. Matyt, esminis skirtumas yra tas, kad 1949-ųjų Deklaracijos nuostatos, o ir visa vėlesnė partizanų veikla buvo labiau orientuota į ateitį, negu į dabartį. Tiek partizanų vadai, tiek civiliai gyventojai aiškiai suprato, kad ginkluotas pasipriešinimas anksčiau ar vėliau išblės, kad reikia pasirengti ilgalaikiai okupacijai ir gyvenimui tokiomis sąlygomis. Todėl partizanų vadovybėje net kilo diskusijų, kokį ateities valstybės modelį pasirinkti, pagal kurią Konstituciją ateityje reikės atkurti valstybę, pagaliau, buvo pradėtos kurti pasyvaus, t. y. neginkluoto pasipriešinimo organizacijos.

Vis dėlto ar galima teigti, jog 1949-ųjų pagrindžio struktūrų centralizavimas vyko aiškiai žinant, kad tolesnė ginkluota kova neturi perspektyvų? Reikia manyti, kad tauta tiesiog pavargo nuo sovietų teroro, nuolatinių masinių trėmimų, kai nežinojai, kada tave išves kažkur į Sibirą. O čia dar reikia remti ir išlaikyti partizanus, kurių tais laikais dar buvo nemažai. Matyt, kad tie 1949-ieji ir buvo tam tikri ginkluoto pasipriešinimo lūžio metai.

Nepaisant to, dar kelerius metus vis atsirasdavo norinčiųjų įstoti į partizanų gretas. Ir tai nebuvo pavieniai atvejai. Žinoma, vadovybė suprato, kad ilgiau išsilaikyti, ypač Lietuvoje sukūrus kolūkius, praktiškai neįmanoma. Tačiau toli gražu ne visi tais metais ėjo į mišką vien todėl, kad daugiau neturėjo kur dėtis. Idealizmo netrūko ir tuomet, kai kovos perspektyvos iš esmės buvo aiškios.

Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos Deklaracijos signatarai

Jonas Žemaitis-Vytautas

Aleksandras Grybinas-Faustas

Vytautas Gužas-Kardas

Juozas Šibaila-Merainis

Adolfas Ramanauskas-Vanagas

Leonardas Grigonis-Užpalis

Bronius Liesys-Naktis

Petras Bartkus-Žadgaila

Kaip susiklostė 1949-ųjų Vasario 16-osios Deklaracijos signatarų likimai?

Nė vienas jų neišliko. Pirmasis žuvo Tauro apygardos vadas Aleksandras Grybinas-Faustas, vos grįžęs į savo veikimo rajoną Suvalkijoje. Paskutinis žuvo kelionės į Žemaitiją bendražygis Adolfas Ramanauskas-Vanagas; jis slapstėsi iki 1956 m., vėliau buvo suimtas ir sušaudytas. Jonas Žemaitis-Vytautas sušaudytas 1954 m. Maskvos Butyrkų kalėjime. Petras Bartkus-Žadgaila ir Bronius Liesys-Naktis žuvo. Vytautas Gužas-Kardas, Leonardas Grigonis-Užpalis ir Juozas Šibaila-Merainis žuvo kautynėse ar apsupti bunkeriuose. Tačiau jų sukurta struktūra faktiškai egzistavo iki pat 1953 m.

Visa Lietuva buvo padalyta į tris sritis, kurios turėjo savo štabus. Sritys buvo suskirstytos į apygardas, o šios - į rinktines. Žinoma, sunkiausia buvo užtikrinti patikimą ryšių tinklą, dėl to minėtos trys sritys veikė beveik autonomiškai, ir net žuvus sričių ar apygardų vadovybei, bendra vadovybės struktūra visada išlikdavo iki pat Jono Žemaičio-Vytauto suėmimo 1953 m. Po to formaliai Lietuvos laisvės kovos sąjūdžiui vadovavo Adolfas Ramanauskas-Vanagas, nors jau buvo faktiškai netekęs ryšių su likusiais laisvės kovotojais ir slapstėsi su šeima.

Paklausykime toliau Prisikėlimo apygardos partizano **Viktoro Šniuolio-Vytvyčio** prisiminimų apie savo buvusius bendražygius ir minėto suvažiavimo aplinkybes.

Visuomeninės dalies spaudos skyriaus viršininku Suvažiavimas išrinko mano brolių Vytautą Šniuolį-Svajūną. Jam buvo suteiktas kapitono laipsnis. Tuo metu pasikeitė ir mano slapyvardis. Aš tapau Vytvyčiu. Slapyvardžiai buvo keičiami konspiracijos tikslais. Kai partizanaudamas pereini į kokią naują rajoną (partizanų struktūroje - aut.), nueini į kitą rinktinę ir iš karto pakeiti slapyvardį. Tokių slapyvardžių turėjau kokią dešimtį. Buvau ir Diemedis, ir Alys, ir Vaidevutis - buvo įvairiausių slapyvardžių.

Į rinktinių štabus ėjo visi raštiški įsakymai ir nutarimai. Fotografuoti buvo leidžiama, bet ne vyriausiajai vadovybei. Užtai niekur nerandu savo brolio nuotraukų, o ir savų labai mažai.

Baigiant sudaryti Vyriausiąją vadovybę, Visuomeninės dalies politinio skyriaus viršininku buvo paskirtas Antanas Liesis-Žiedas, jam taip pat buvo suteiktas kapitono laipsnis. Aš iš Prisikėlimo apygardos vado adjutanto pareigų buvau paskirtas Visuomeninės dalies viršininko pulkininko Juozo Šibailos-Mierainio adjutantu, man buvo suteiktas vyresniojo leitenanto laipsnis. Buvo sudarytas štabas.

Vasario 16-ąją Suvažiavimas paskelbė labai svarbią, istorinę reikšmę turinčią Deklaraciją, kuri

skelbė, kad nors Lietuva tuo metu ir okupuota, bet yra atstatoma Lietuvos nepriklausomybė. Ir sudaryta buvo vyriausybė. Deklaracijoje buvo išdėstyti 22 punktai. Jei mes tuo metu būtumėme sulaukę laisvės, tai Vyriausybė būtų buvusi sudaryta iš mūsų – Prezidiumo pirmininkas būtų ėjęs Prezidento pareigas, Vanagas būtų ėjęs Vyriausiojo ginkluotųjų pajėgų vado pareigas ir t. t. Taip būtų tol, kol įvyktų demokratiniais pagrindais paremti rinkimai ir būtų išrinktas Seimas.

1949 m. vis dar tikėjomės pagalbos iš Vakarų. Gaudavome informaciją, mes jiems siųsdavome žvalgybinę, užšifruotą informaciją. Buvo specialūs blankai. Buvo ryšiai. Vyriausiasis ginkluotųjų pajėgų vadas Vanagas buvo įpareigotas palaikyti ryšį su užsieniu, su VLIK'u. VLIK'as buvo mums pavaldus. Žinias rinko visi vienetai (partizanų struktūros - aut.). Kiekvienas būrys žinias duodavo į tėvūniją, tėvūnija duodavo į rinktinę. Būdavo apibendrinta informacija apie tremtį – kiek žmonių ištremta, kiek areštuota, kiek kur sušaudyta, apie kariuomenės judėjimą, apie mūšius, apie viską – įvairios žinios būdavo. Informacija, suplaukusi į rinktines, būdavo duodama apygardoms, apygardos duodavo į sritis, sritys duodavo vyriausiajai vadovybei. Informaciją gaudavome šifruotą. Būdavo specialūs blankai kur pašalinis žmogus nesupras kas ten per skaičiai surašyti. Prvalėjome turėti specialų raktą, kad iššifruoti. Netgi susirašinėdami laiškučiams naudodavome šifrą. Jei norėdavau pranešti svarbią žinutę kokiam nors vadui, o ryšininkas galėjo būti areštuotas, tai viską siųsdavome šifruotai. Turėjome bent kelias rūšis šifro. Dažniausiai naudodavome kokią knygą...

Kaip buvo tampama vadais?

Ekstremaliomis sąlygomis, matyt, tai lemia ne žmonių profesija, o jų pasirinkimas, apsisprendimas. Skaitant tuos pačius prisiminimus matyti, kaip sunku buvo apsispręsti pasitraukti iš legalaus gyvenimo, kad ir koks jis būtų. Tačiau kai savo darbo neatlieka profesionalai, kitos išeities nelieta – atsirado kiti žmonės, kurie, žinoma, ir klydo, ir galbūt kažko nežinojo ar nesuprato, tačiau neatsisakė tokio pasirinkimo.

Apie kariuomenės nepasipriešinimo sovietų okupacijai motyvus prirašyta gana daug veikalų, straipsnių ir t. t. Tačiau verta apie tai vėl pasvarstyti. Taip, nebuvo jokio aukščiausios vadovybės įsakymo ir panašiai, bet juk Lietuvoje tada buvo tikrai daug įvairaus rango karininkų, tarp jų parengtų ir užsienio akademijose. Kas gi jiems sutrukdė pasekti tų kaimo bernelių pavyzdžiu, išeiti kartu su jais į miškus ir galbūt imtis vadovauti ginkluotam pogrindžiui? Galbūt ir centralizacijos procesai tada būtų vykę sklandžiau, sparčiau, profesionaliau. Paga-

liau taip bent iš dalies būtų apginta kariuomenės garbė, juolab kad visi tie karininkai buvo prisiekę valstybei.

Žemesnių laipsnių karininkų partizanų būriuose buvo, bent jau pasipriešinimo pradžioje dažniausiai jie ir eidavo vadovaujančias pareigas. Tačiau dauguma vis dėlto arba pasitraukė iš krašto kartu su vokiečiais, arba buvo represuoti bei sunaikinti bolševikų. Pagaliau priežasčių, matyt, reikėtų ieškoti ir tarpukario Lietuvos parengimo specifikoje, sistemoje. Bent jau neteko girdėti, kad tais laikais kas nors būtų rimtai rūpinęsis partizaninio karo taktikos dalykais. Juk madingiausia, kaip ir visoje Europoje, buvo karo aviacija, skrydžiai per Atlantą, aplink Europą ir pan. Tai buvo prestižiška. O kas gi norėjo, vaizdžiai tarant, su puošniais mundurais murkdytis po balas ar bėgioti po miškus? Niekas. Kita vertus, neteisinant tų pabėgusių ar kitur pasislėpusių karininkų, manytume, galima teigti, kad kariuomenės įvaizdis tarpukario laikotarpiu buvo ištis pernellyg išpūstas. Ko gero, dabitiškumo ten buvo kur kas daugiau negu sveiko pragmatizmo.

Galbūt todėl pokario metais pirmosiose partizanų gretose stovėjo visai ne profesionalūs kariai. Nepaisant to, jie sugebėjo išsilaikyti visą dešimtmetį, o kai kas ir dar ilgiau. Skaitant istorikų darbus ar pasipriešinimo kovų dalyvių prisiminimus, matyti, kaip evoliucionavo partizaninė taktika, kaip tobulėjo vadovavimo įgūdžiai. Kiek ta patirtis, kuri juk liko tautoje ar bent jau istoriniuose darbuose, aktuali šiandien? Ar aktuali šiandien 1949 m. Vasario 16-osios Deklaracija?

Tai ne ką menkesnis įvykis, negu, tarkime, Kovo 11-oji. Juk Kovo 11-ąją galime drąsiai laikyti partizanų vadovybės politikos logišku tęsiniu, savotišku jų tada išsakytų siekių ir vilčių įtvirtinimu. Taigi svarbiausia yra tai, kad Deklaracijoje išsakyti dalykai atrado savo tęsinį ir dabartinėje tautos sąmonėje.

Taikos ir sąlygiškos gerovės metais, kai valstybei nekyla jokios grėsmės, idealai visada išblėsta arba apskritai mažai ką domina. Manau, kad ir tarpukario Lietuvoje, nepaisant valstybės propagandos ar įvairių minėjimų, Nepriklausomybės kovos domino tik nedidelę visuomenės dalį. Tai buvo prisiminta tik tada, kai valstybei vėl iškilo realus pavojus. Pokario kovose jau nauja karta iš esmės pakartojo istoriją. Arba, galime sakyti, prisiminė idealus. □

* Sausio 30 d. bernardinai.lt pradėjo skelbti "Lietuvos gyvenotjų genocido ir rezistencijos tyrimo centro" bendradarbių (tai Ričardas Čekutis ir Dailius Žygelis) parengtos radijo laidos, perduodamos "Žinių radijo" laidoje, išrašus. Projektas pavadintas "Laisvės kryžkelės". Čia spausdinama trečioji dalis.

Redakcija

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo Vasario 16-osios proga Amerikos Lietuvių Tarybos priimta REZOLIUCIJA

Mes, Amerikos lietuviai, 2006 m. vasario 12 dieną susirinkę Chicagoje, Illinois, iškilmingai švęsti laisvos ir nepriklausomos Lietuvos Respublikos paskelbimo 88 metų sukakties, sutartinai skelbiame šią rezoliuciją:

Džiaugsmingai prisimindami 1990 m. kovo 11-ąją, kai po slogios 1940 m. įvykdyto Sovietų Sąjungos ir Nacių sąmokslu iššauktos priespaudos, Lietuva heroiškai atgavo laisvę ir

Lietuvai sugrįžus į laisvų ir demokratinių šalių bendriją ir tapus pilnateise NATO bei Europos Sąjungos nare;

Sveikiname Lietuvos Valstybės gyventojus ir jos demokratines institucijas, ragindami ryžtingai sergėti ir stiprinti sunkiai iškovotą laisvę;

Dėkojame Jungtinių Amerikos Valstijų Senato ir Kongreso nariams, vieningai priėmusiems jungtines rezoliucijas, raginančias Rusiją prisipažinti neteisėtai užgrobęs Baltijos valstybes; ir kad Lietuvos valstybė toliau siektų teisėtus ataskaitos už nusikaltimus

ir Lietuvos gyventojams bei institucijoms padarytą žalą;

Remiame kilnų sumanymą JAV sostinėje Vašingtone pastatyti Komunizmo aukų paminklą ir virtualų okupacijos muziejų ir kviečiame visus remti šį užmojį;

Raginame JAV Administraciją, kovojančią su tarptautiniu terorizmu, priešintis Rusijos antidemokratiniais kėslams nukreiptiems prieš Baltijos valstybių suverenitetą, ir išskirtinai pasmerkti Rusijos naudojamą energetikos šantažą prieš kamynines valstybes;

Reikalaujame, kad Rusija išvestų savo kariuomenę iš istorinės Mažosios Lietuvos teritorijos ir visiškai demilitarizuoti šį kraštą.

2006 m. vasario 12 d., Chicago, Illinois

Nepriklausomybės šventės minėjime Chicagoje, IL, (iš kairės): garbės konsulas Chicagoje Vaclovas Kleiza; dienraščio "Draugas" vyr. redaktorė Danutė Bindokienė; Kongreso nario įstaigos darbuotojas Andrius Anužis, Detroit, MI; JAV Kongreso narys Thaddeus McCotter, Detroit, MI, kuris sakė minėjimo kalbą angliškai; Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas adv. Saulius Kuprys ir garbės konsulas Palm Beach, FL, Balzeko lietuvių kultūros muziejaus prezidentas Stanley Balzekas, Jr.

Jono Kuprio nuotr.

LIETUVIŲ FONDO DIREKTORIAI IR PAREIGŪNAI (2006 metai)

Dr. Antanas Razma - Lietuvių Fondo direktorių tarybos Garbės Pirmininkas (*Honorary Chairman*).

Vytautas Kamantas - Lietuvių Fondo direktorių tarybos pirmininkas (*Chairman of the Board*).

Sigita Balzekienė - Lietuvių Fondo valdybos pirmininkė ir direktorė (*President and Director*).

Vytenis Kirvelaitis - Lietuvių Fondo direktorių tarybos sekretorius ir direktorius (*Secretary of the Board and Director*).

Kiti direktoriai (*other directors*): Saulius Anužis, Jūratė Budrienė, Saulius Čyvas, Marius Kasniūnas, Daina Kojelytė, Saulius Kuprys, Vytautas Narutis, Algirdas Ostis, Ramona Steponavičiūtė-Žemaitienė, Arvydas Tamulis, Vytautas Vaitkus, Jonas Valaitis, Robertas Vitas.

2006 metų lietuvių fondo komitetai (committees) ir valdyba (officers), patvirtinti 2006 m. vasario 7 d. LF direktorių Tarybos posėdyje:

LF GARBĖS KOMITETAS (HONORARY COMMITTEE): Jonas Valaitis - pirmininkas (*Chairman*), Kazys Ambrozaitis, Gediminas Balukas, Stasys Baras, Vytautas Kamantas, Povilas Kilius, Algirdas Ostis, Antanas Razma, Marija Remienė.

LF FINANSŲ KOMITETAS (FINANCE COMMITTEE): Arvydas Tamulis - pirmininkas (*Chairman*), Saulius Čyvas, Saulius Kuprys, Vytautas Narutis, Gytis Petkus, Antanas Razma, Vytautas Vaitkus, Robertas Vitas.

LF ĮSTATŲ KOMITETAS (BYLAWS COMMITTEE): Saulius Kuprys - pirmininkas (*Chairman*), Jūratė Budrienė, Marius Kasniūnas, Daina Kojelytė, Vytenis Kirvelaitis, Algirdas Ostis, Antanas Razma, Vytautas Vaitkus, Robertas Vitas, Ramona Steponavičiūtė - Žemaitienė.

LF MENO GLOBOS KOMITETAS (ARTS PRES-

ERVATION COMMITTEE): Marius Kasniūnas - pirmininkas (*Chairman*), Vytenis Kirvelaitis, Robertas Vitas, Ramona Steponavičiūtė - Žemaitienė.

LF PELNO SKIRSTYMO KOMITETAS (GRANTS COMMITTEE): Ramona Steponavičiūtė-Žemaitienė (Fondas) - pirmininkė (*Chairwoman*), Jūratė Budrienė (Fondas), Saulius Čyvas (Fondas), Ona Daugirdienė (Bendruomenė), Vytenis Kirvelaitis (Fondas), Almis Kuolas (Bendruomenė), Marius Laniauskas (Bendruomenė), Mindaugas Bielskus (Bendruomenė) - antrinis, Algirdas Ostis (Fondas) - antrinis.

LF PLĖTROS KOMITETAS (DEVELOPMENT COMMITTEE): Robertas Vitas - pirmininkas (*Chairman*), Saulius Anužis, Ramūnas Astrauskas, Jūratė Budrienė, Vytenis Kirvelaitis, Daina Kojelytė, Algirdas Ostis, Arvydas Tamulis, Vytautas Vaitkus.

LIETUVIŲ FONDO VALDYBA (OFFICERS)
Sigita Balzekienė - pirmininkė (*President*), Marius Kasniūnas - vicepirmininkas (*Vicepresident*); Kęstutis Ječius - sekretorius (*Secretary*); Saulius Čyvas - išdininkas (*Treasurer*); Ramūnas Astrauskas, Tadas Kubilius, Vytautas Vaitkus - nariai (*Members*); Laima Petroliūnienė - administratorė (*Administrator*).

(LF Tarybos Garbės Pirmininkas ir LF direktorių tarybos, valdybos ir Garbės komiteto pirmininkai kviečiami ir dalyvauja visų LF direktorių tarybos komitetų ir valdybos posėdžiuose *ex officio*)

LIETUVIŲ FONDO KONTROLĖS KOMISIJA (AUDIT COMMITTEE) (išrinkta LF narių metiniame suvažiavime)

Algirdas Saulis - pirmininkas (*Chairman*), Kazys Laukaitis ir Aleksas Vitkus - nariai (*Members*).

LIETUVIŲ FONDO KANDIDATŲ SIŪLYMAS

Lietuvių Fondo narių metiniame suvažiavime 2006 m. balandžio 29 d. Lemonte bus renkami 6 (šeši) LF direktoriai arba trečdalis LF tarybos direktorių trejiems metams, nes LF direktorių tarybą sudaro 18 asmenų. Taip pat bus renkami 3 (trys) Kontrolės komisijos nariai vieno metų kadencijai. Kandidatų į LF direktorių tarybą ir Kontrolės komisiją sąrašas bus išsiųstas visiems LF balsuojantiems nariams susipažinti ne vėliau kaip prieš 30 (trisdešimt) dienų iki narių suvažiavimo kartu su pranešimu apie suvažiavimą. LF Nominacijų komisiją sudaro pirmininkas Saulius Čyvas, Robertas Vitas ir Ramona Steponavičiūtė-Žemaitienė.

Lietuvių Fondo pilnateisiai nariai yra kviečiami siūlyti

LF Nominacijų komisijai kandidatus į LF direktorių tarybą ir Kontrolės komisiją iki **2006 m. kovo 4 d.**, pasiunčiant kandidato/ės vardą, pavardę, adresą, telefoną, trumpą biografiją ir trumpą paaiškinimą apie kandidato kvalifikaciją bei visuomeninę patirtį, ir raštišką kandidato sutikimą. Kandidatais gali būti tik pilnateisiai LF nariai. Siūlymus ir sutikimus siųsti: *Lithuanian Foundation, LF Nominacijų komisija, 14911 127th Street, Lemont IL 60439.* Faksas 630-257-1647. E-paštas: admin@lithfund.org

Papildomi kandidatai į LF tarybą ir Kontrolės komisiją galės būti siūlomi ir LF narių metinio suvažiavimo metu, kaip buvo praeityje, tačiau iki kovo 4 d. gautų kandidatų vardai ir pavardės bus iš anksto praneštos visiems nariams prieš suvažiavimą ir įrašytos į balsavimo korteles.

LF informacija

Dail. Vytauto K. Jonyno sukaktys

Š. m. kovo 16 dieną sueina 99 metai nuo mūsų žymaus dailininko **Vytauto Kazimiero Jonyno gimimo**.

Sukakties proga norėdami prisiminti jo gyvenimą ir jo atsiekimus, spausdiname čia **Pauliaus Jurkaus straipsnį**, tilpusį 1997 m. kovo 21 d. "Darbininko" nr. 12: **"DAILININKUI V.K. JONYNUI - 90 METŲ"**.

Redakcija

* * *

Koks ilgas ir kūrybingas gyvenimo kelias!

Didžiojo New Yorko artumoje, Queens Village, gyvena dailininkas Vytautas Kazimieras Jonynas, kuris kovo 16 paminėjo savo 90-tąjį gimtadienį. Koks turiningas jo gyvenimo kelias! Kiek kūrinių sukurta, kiek jų palikta įvairiuose kraštuose! Jis reiškėsi bent keliose meno srityse – jo grafika tiesiog skambėjo grakščiom linijom, kupina realizmo ir estetiško pakilumo; jo vitražai žėrė žėrėjo švytinčiom spalvomis, kupini drąsių grafinių linijų, pasižymėję geru piešiniu; jo dekoruotos bažnyčios su originaliu interjeru, tokios jaukios ir darnios, stulbinančios menininko išradingumu; kur akvarelių drąsa, tapybos darbai; kur tas visas entuziazmas, skirtas menui; o kur dar jo organizacinis talentas?!

Tai nuostabus menininkas, švytintis dailės brangusis akmuo. Tai nuolatinis vėjas, judinęs ir stebinęs meno pasaulį.

Jam – 90 metų. Ar mes turime tiek sveikinimų, kiek jis sukūrė darbų? Tikriausiai – ne. Jo gyvenimo nueitą kelią liudija palikta kūryba Lietuvoje, Vokietijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose ir kituose kraštuose, kur ji pateko parodų metu. Kiek sukurta piešinių, kiek akvarelių, aliejinės tapybos parodų! Dėžių dėžės jų išvežta į Lietuvą, į Druskininkus, kur įkurtas jo muziejus. Kiek vitražų žiūrovus stebina savo spalvingumu, savo kompozicine drąsa. Jie čia švyti įvairiose šventovėse, liudydami, kad praėjo žmogus, kūrėjas, lietuvis, nuostabus žmogus.

Liudys jį ir skulptūros kelių miestų aikštėse, ir nusteбęs žiūrovas klaus, kokia kalba jis kalba į mus. Jis kalba meno kalba, o ta kalba ateina iš seniausios, gyvos lietuvių kalbos, kuri kaip brangiausias briliantas puošia Europą.

Toks tat mūsų sukaktuvininkas; ir labai jaunas savo kūryba, ir jau 90-ties metų, stovėdamas prie lango, žiūri, kaip pamažu vėjas atneša baltas snaiges, atneša prisiminimus...

Dail. Adomo Galdiko gimimo 100 metų minėjime 1993 m. spalio 17 d. Kultūros Židinyje. Apie velionį kalbėjęs dail. V.K. Jonynas (kairėje) ir "Darbininko" redakcijos narys dail. Paulius Jurkus. Vyt. Maželio nuotr.

Iš dainuojančio Dzūkijos krašto

Kilnisis maestro gimė 1907 metų kovo 16 dieną, Ūdrijos vienkiemyje, Alytaus apskrityje. Save laiko dzūku, tos dainuojančios, legendų šalies žmogumi, nors dainavo jis kiek kitaip – savo kūryba, visus stebindamas, sukurdamas naujas legendas.

Toks tat yra šis maestro dzūkas! Vienu šonu jis glaudžiasi ir prie Suvalkijos, ir ten jaučiasi lyg savas.

Kauno meno mokykloje mokėsi 1923-1929 m., studijavo grafiką. Toliau grafiką, medžio skulptūrą ir vidaus dekoravimą studijavo Paryžiuje, bent dviejose mokyklose, 1931-1935 m.

Grįžęs į Lietuvą, 1935-1940 Kauno meno mokykloje dėstė grafiką ir skulptūrą. Tada Kauno meno mokykla buvo reformuota – įkurtas Taikomosios dailės institutas. Jos direktoriaumi 1941-1944 m. ir buvo V.K. Jonynas.

Karo audros 1944 m. vasarą išbėgė iš Lietuvos į Vokietiją. Ten po karo pasireiškė jo plati organizacinė veikla. Pradžioje buvo vienas iš Hanau pabėgėlių stovyklos organizatorių ir vadovų. Tai buvo amerikiečių zona. Jis gi, baigęs mokslus Prancūzijoje, kalbėjo prancūziškai, tad persikėlė į prancūzų zoną, į pietinę Vokietiją. Čia vėl griebėsi organizavimo: 1946 m. Freiburge suorganizavo Taikomosios dailės institutą, kuriame mokėsi pabaltiečiai studentai ir kur profesoriavo eilė lietuvių. Jam jis sėkmingai vadovavo. Institutas veikė iki 1950 m., kuomet buvo uždarytas dėl padidėjusios emigracijos. Dail. V.K. Jonynas, trumpai sustojęs Mainze, 1951 m. atvyko į Jungtines Amerikos Valstijas ir apsigyveno New Yorke.

Cia jis meno dalykus dėstė Caton Rose meno institute, o nuo 1956 m. Fordhamo universitete.

Amerikoje jis išvystė didelę ir plačią veiklą, kuri buvo jo kūrybinės veiklos tąsa.

Pirmoji kūryba – liaudies meno stiliumi

Jau Kauno meno mokykloje jie buvo pradėjęs reikštis kaip grafikas. Jo pieštų vinječių, užsklandų buvo moksleiviams skirtame žurnale „Šviesos keliais“, kurį leido Švietimo ministerija. Vytauto Didžiojo metais (1930) laimėjo plakatų konkursą.

Tuo laiku lietuviškame meno gyvenime pasireiškė Ars meno grupės sąjūdis, kuris skatino domėtis lietuvių liaudies menu ir jį sujungti su moderniojo meno laimėjimais. Idėja nebuvo nauja. Taip kalbėjo ir M.K. Čiurlionis apie 1908 metus.

Tai jaudino jaunąją grafiką V.K. Jonyną. Ji sukūrė daug grafikos kūrinių lietuviška tematika, iš senosios liaudies grafikos paimdamas kai kurias formas savybes. Tokie kūriniai buvo: Piemenėlis, Pasaka, Nuėmimas nuo kryžiaus, Šv. Pranciškus, Šv. Kazimieras. Tačiau dailininkas vien juo neapsiribojo, jis žengė toliau kūrybinio ieškojimo keliu, stengdamasis atrasti savitą stilių. Taip jis pasuko nauju – idealistinio, estetinio realizmo keliu, išvystydamas meistrišką techniką.

Pradėjo Donelaičio „Metais“

Tuo metu prof. Juozas Ambrazevičius (vėliau pasivadinęs Brazaičiu; čia Amerikoje, apie 20 metų buvęs „Darbininko“ redaktoriumi), gavęs Švietimo Ministerijos sutikimą ir paramą, organizavo Donelaičio „Metų“ renesansą – grįžimą į lietuvių literatūrą. Suredagavęs „Metus“, jis parengė naują laidą, kurią iliustruoti pakvietė jauną dailininką V.K. Jonyną.

V.K. Jonynui tas darbas patiko: su entuziazmu piešė, studijavo to meto kultūrą, aprangą, kad „Metų“ įvaizdį skaitytojui dar labiau sustiprintų. Savo piešinius rodė prof. J. Brazaičiui – aptarė atskiras scenas, vaizdavimo būdą. Dailininkas dirbo labai uoliai. Keldavosi 4 val. ryte, norėdamas dirbti netrukdomas. Taip susikaukęs atliko Donelaičio „Metų“ iliustracijas, kurios visos buvo išraižytos medyje. Jos pirmiausiai ir patraukė nepaprastai puikiai technika, linijų grakštumu, epochos perteikimu.

Knyga pasirodė 1940 m., sujaudindama lietuvišką visuomenę. Tai buvo puošni, išpūdinga, taip vadinama „stalinė knyga“ – knyga, kurią galima pasidėti ant stalo, kad puoštų.

Su V.K. Jonyno iliustracijom knyga buvo perspausdinama keletą kartų, net ir rusų kalbos vertimas buvo jomis papuoštas.

Panašia technika dailininkas sukūrė ir atskirų kompozicijų. Tai Zapyškio bažnyčia, Petro Cvirkos „Žemės maitintojos“ iliustracijos, Goethes „Jaunojo Verterio kančios“ ir kt. Tai romantiškas, savitas, estetiškas ir

V.K. Jonynas: XIII stacija Pranciškonų vienuolyno koplyčioje Kennebunkport, ME

elegantiškas pasaulis. Technika rafinuota, mirganti linijų linijomis, skambanti lyg menuetai.

Kitas žingsnis buvo Prosper Merime "Lokys", kur dailininkas išvystė dar labiau modeliuotą medžio raižymo techniką, kur linijų elegancija pasiekė aukščiausią laipsnį. Su šiuo kūrinio V.K. Jonynas pasijuto išsakęs viską, ko reikalavo sunki medžio raižymo technika. Nuo dabar jis atsisako ornamentikos ir techniko įmantrumo. Atsiranda tik kelios linijos, kurios ir sudaro nuotaiką. Piešia tušu ir plunksna.

Pašto ženklų serija

Tarp tų iliustruotų knygų reikia įterpti nuostabią V.K. Jonyno sukurtą pašto ženklų seriją. Tai jis padarė Vokietijoje, kai gyveno prancūzų okupuotoje zonoje ir turėjo pažinčių su aukštais valdžios žmonėmis, kurie jam užsakė šiai zonai sukurti pašto ženklų seriją.

Maestro sukūrė 34 pašto ženklus, kurie savo estetika glaudžiasi prie to paties pasaulio, kuris dominuoja knygų iliustracijose. Ženklaai vaizduoja vokiečių romantiką, jos kūrėjus. Jų veidai ir dominuoja ženkluose, prie jų pridėdama kas nors charakteringo iš jo gyvenimo epochos.

Ženklaai patraukė visų dėmesį, išsiskirdami iš kitų, anksčiau sukurtų pašto ženklų. Jie dvelkė kilnumu ir ilgesiu. Tai buvo lietuvių dailininko dovana tai Vokietijai, kuri priglaudė karo pabėgėlius ir kuri pati daug vargo karo metu.

Meninė veikla Amerikoje

Šiame krašte jis buvo labai kūrybingas. Prie knygų grafikos sustodavo tik retkarčiais, nes paklausa buvo maža. Dailininkas prisitaikė prie sąlygų ir išvystė gausią vitražinę kūrybą ir vidaus dekoravimą. Tuo visu menu jis pateko į amerikiečių visuomenę. Vitražus jis kūrė ir lietuviams, ir amerikiečiams. Vidaus dekoravimus atliko daugiausia lietuviams.

Su vienu amerikiečiu jis buvo įkūręs bažnytinio meno studiją ir atliko daug įvairiausių užsakymų. Čia dail. V.K. Jonynas parodė būdą kaip sukurti reljefines skulptūras. Vitražus organizavo su drąsos polėkiu, lyg jie būtų jo akvarelės ar tapybos kūriniai. V.K. Jonyno vitraže dominuoja geras piešinys, tvirtų linijų ritmas, puikus suderintų ir žėrinčių spalvų žaidimas.

Į vitražus įvedė daug lietuviško elemento, tuo statomas šventoves priartinamas prie lietuvių dvasios pasaulio.

Kaip vidaus dekoratorius, plačiai naudojo savo skulptūrinius sugebėjimus. Su kokia fantazija kūrė modernius altorius, didelius reljefus ant sienų, kaip organizavo Kryžiaus kelių stotis (stacijas). Bažnyčių vidų tiesiog atnaujino, sukūrė naują modernų religinį meną.

Toks architektūros šedevras yra Kennebunkporto pranciškonų vienuolyno koplyčia, kurios visą interjerą sukūrė šis dailininkas. Suolai, žvakidės, varpeliai, net ir kilimai, padaryti pagal jo planus ir piešinius. Kiekvieną lankytoją tai nustebina ir pradžiugina. Koks skonis, kaip jis išlaikytas!

New Yorke V.K. Jonyno dekoruota Viešpaties Atsimainymo bažnyčia Maspethe. Jo vitražai, skulptūros, ornamentika.

Vatikane, Šv. Petro bazilikoje jis sukūrė Lietuvos koplyčią, panaudodamas modernias medžiagas ir modernų piešinį. Worcesteryje jis Šv. Kazimiero bažnyčią taip sumodernino, kad ji atrodo lyg neseniai pastatyta.

Kai New Yorke vyko pasaulinė paroda, jis prisidėjo ir prie Vatikano paviljono dekoravimo, sukūrė altoriui tabernakulį, menstranciją ir paviljono viršūnės kryžių. Ir visur jis buvo originalus, kalbėjo savo kalba.

O kur dar akvarelės, litografijos kūriniai! Nesvetima jam buvo ir modernioji skulptūra. Kiek daug piešinių būdavo jo studijų stalčiuose. Kartą teko matyti, kaip jis piešė savo studijoje. Ant sienos buvo prikaltas didelis popieriaus lapas, kokių 8 pėdų aukščio. Maestro prie ilgos lazdos buvo pritvirtinęs piešiamąją anglių. Lyg koks dirigentas jis iškėlė savo lazda, apžvelgė popieriaus plotą ir mostelėjo. Linija po linijos tiesėsi ant popieriaus. Ir tokios švarios, tokios tikslios! Veidas, liemuo, rankos – apmatas naujam užsakymui.

V.K. Jonynas yra iš tų žmonių, kuris mokėjo panaudoti savo talentus, mokėjo organizuoti savo kūrinių išvystymą bet kokia technika ir sugebėjo savo kūrybą kuo plačiausiai skleisti. Savo gražią iškalbą jis neretai panaudodavo kūrybinėms savybėms atskleisti.

Todėl jo nueitas gyvenimo kelias, jo 90 metų, liko papuoštas daugybe kūrinių. Nuo Dzūkijos, per Kauną, per Vokietijos miestus, per Paryžių ir per Amerikos platybes liko jo išbalbūs kūriniai, kurie visada paliudys, kad čia gyveno didis dailininkas, didis maestro.

Sveikiname jį šalia jo skulptūrų didingumo, šalia vitražų žėrėjimo, šalia knygų, kuriose tokia puiki grafika!

Dėkojame už tą didelę kūrybą, kuri praturtino mūsų tautą. Dėkojame ir už tai, kad visada pasilikote mūsų tarpe.

Didelė ir graži Jūsų sukaktis. Tegul ir Jūsų dienos būna kupinos ramybės ir šviesos, primenančios nuveiktus darbus.

V.K. Jonynas: Šv. Petras - vitražas.

Klasikinės muzikos koncertas Putname, CT

Š. m. kovo 26-ąją dieną 2 val. p.p. Švč. Mergelės Nekaltojo Prasidėjimo seselių vienuolyną nuspalvins klasikinės muzikos garsai. Muzikinę šventę sukurs talentais apdovanotos **Danutė Mileika** (mezzo-sopranas) ir **Tatyana Shrago** (pianinas). Surinktos aukos bus skiriamos vasaros stovyklai "Neringa". Siūloma bilieta (aukos) kaina yra \$20.

Minėtos atlikėjos yra garsios pasiekimais savo šalyse ir čia Jungtinėse Amerikos Valstijose.

DANUTĖ MILEIKOS pirmasis vaidmuo operoje buvo Madalena G. Verdi "Rigoletto". Įvairiomis talento spalvomis sužibėjo kaip Misis Peidž O. Nicolay operoje "Vindzoro šmaikštuolės", Kunigaikštienė G. Puccini operoje "Sesuo Andželika" ir Čieska to paties autoriaus "Džanis Skikis" savo gimtojoje Lietuvoje. Danutė baigė Reginos Maciūtės dainavimo klasę Lietuvos Muzikos Akademijoje. Jaunoji dainininkė yra laimėjusi prizų dainavimo konkursuose Lietuvoje ir Latvijoje. Persikėlus gyventi į Bostoną ji du kartus paeiliui tapo Metropolitan Operos konkurso Regioninės perklausos finaliste. Muzikos menininkė sėkmingai pasirodė *Classical Productions* dainavimo konkurse, kuriame ji buvo įtraukta į koncertą, vykusį *Weill Recital Hall at Carnegie Hall, New York'e*. Dievo dovaną turinti Danutė dažnai yra kviečiama dainuoti įvairiose Operų kompanijose Bostono apylinkėje. Jos pagrindiniai vaidmenys operose: Ragana ir motina Humperdinck "Jonuke ir Gretutej" su *Boston Lyric Opera New England*; Ulrika G. Verdi "Kaukių Baliuje" su *Boston Academy of Music*; Amneris G. Verdi "Aidoje"; Adaldžiza G. Donizetti "Normoje"; Lola P. Mascagni "Kaimo garbėje" su Boston Bel Canto

Danute Mileika, mezzo-soprano

Tatyana Shrago, Piano

Opera. Kviečiama įvairių kompanijų ji yra dainavusi Commonwealth Opera ir Opera Providence.

Danutė Mileika dainavo solines partijas Bostone, Chicago'je ir Los Angeles šiose oratorijose: G. Verdi "Requiem", G. Pergolesi ir G. Rossini "Stabat Mater", A. Vivaldi "Gloria", W.A. Mozart "Requiem" ir "Coronation Mass", J. Hydn "Lord Nelson Mass" ir "Paukenmesse", M. Durufle "Requiem", O. Respighi "Laud to the Nativity" ir "Prokofiev Alexander Nevsky", kuris buvo atliekamas garsiojoje *Bostono Symphony Hall*. Muzikmeistrė yra dainavusi tiesioginėje WGBH radijo transliacijoje Bostone. Be operų ir oratorijų Danutė daug dėmesio skiria dainų repertuarui, dažnai yra kviečiama rečitaliams, koncertams JAV ir Lietuvoje. 2003 metais išleista talentingosios atlikėjos įdainuota kompaktinė plokštelė Lietuvių kompozitorių dainos. Ši muzikinį rinkinį galima įsigyti koncerto metu arba www.Cdbaby.com.

Danutei Mileika koncerto metu akompanuos ir muzikinius kūrinius be vokalo atliks pianistė TATYANA SHRAGO. Tatyana,

kuri yra rusė, baigė Sankt Peterburgo Konservatoriją Rusijoje su pagyrimu pianino atlikime ir pedagogikoje. Ji dirbo akompaniste Sankt Peterburgo Konservatorijoje ir pianino mokytoja Sankt Peterburgo Vaikų muzikos mokykloje. Tatyana Shrago buvo įrašyta į radijo Classica Sankt Peterburge, Rusija (1993) ir jos atlikimo buvo klausomais per WUNR 1600 AM radijo Bostone (1997, 2004 ir 2005). Talentingoji pianistė šiuo metu dirba akompaniste Robert'o Honey-sucker'io Vokalinėje studijoje Muzikos Longy Mokykloje ir pianino mokytoja Manchesterio Bendruomenės Muzikos Mokykloje, NM. Jos studentai yra laimėję tarptautiniuose konkursuose Rusijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Izraelyje.

Kviečiame visus atvykti ir praturtinti savo širdį muzikos grožio dovanomis. Po muzikinės programos bus organizuojamos vaišės visiems dalyviams. Pasikvieskite šeimos narius, giminaičius bei draugus ir sukurkite šventę sau ir artimiesiems sudalyvaudami klasikinės muzikos koncerte Putname.

Renginio organizatoriai

New Haven, CT**Vasario 16 dienos šventė**

Saulėtą ir vejuotą vasario 19 dienos popietę New Haveno LB apylinkės žmonės rinkosi atžymėti Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventę į vienos lietuvių namus, nes jau kelinti metai kaip uždaryta Šv. Kazimiero bažnyčia New Havene. Smagu buvo sutikti senus ir jaunus bendruomenininkus šioje šventėje.

Iškilmingą minėjimą šios apylinkės lietuviai pradėjo Amerikos ir Lietuvos himnais. Tylos minute buvo pagerbti į Anapilį išėję apylinkės bendruomenininkai - Vlada Stankienė, Vincas Plečkaitis, Juozas Plečkaitis, Ričardas Začiurinskas. New Haveno LB apylinkės pirmininkas Tomas Plečkaitis paruošė įdomią kalbą – prisiminimus iš savo patirties apie šventinius Lietuvos Nepriklausomybės dienos renginius. Visiems buvo perskaityta JAV LB Krašto Valdybos rezoliucija, kuri buvo vienbalsiai priimta. Apylinkės pirmininkas supažindino visus su artėjančiais svarbiausiais šių metų įvykiais Lietuvių Bendruomenėje – naujų narių rinkimai į LB Tarybą, Pasaulio Jaunimo Kongresas Kanadoje, Dainų Šventė -Chicagoje. Jis visus pakvietė pagal galimybę prisidėti prie jų sėkmingos eigos.

Po trumpų diskusijų buvo paskelbta pertrauka pietums. Susirinkusieji skanavo šeiminkinių Teresės Strimaitienės, Carolyn Plečkaitis ir Vido Plečkaičio paruoštais pietumis - kugeliu ir kopūstais su dešrelėmis. Pirmininkas Tomas Plečkaitis su savo šeimos nariais paruošė gana įdomią istorinę ekspoziciją iš kurios galima buvo sužinoti, kaip Amerikos lietuviai prisidėjo prie Nepriklausomybės atgavimo. Kitame stende buvo matyti nuotraukos iš New Haveno apylinkės renginių ir švenčių. Šių nuotraukų autorius – tautinių šokių grupės "Vėtra" šokėjas Žydrūnas Gimbutas.

Antroje šventės dalyje mūsų apylinkės narys poetas, vertėjas, literatūros kritikas Jonas Zdanys skaitė savo kūrybą. Jonas Zdanys rašo poeziją lietuvių ir anglų kalbomis. Tad visiems buvo įdomu sužinoti, ką poetas parašė naujo po pernai apylinkėje surengtos poezijos ir muzikos popietės.

Į šventę, pas New Haveno lietuvius, tiesiai iš po šventinio minėjimo Brigdeporte atskubėjo garbingas svečias iš konsulato, konsulas Algimantas Misevičius su žmona Irena. Konsulas savo paskaitoje įdomiais skaičiais ir faktais pateikė Lietuvos spartų ekonomikos

Putnam, CT**Gavėnios rekolekcijos**

**Švč. Mergelės Marijos Nekalto
Prasidėjimo vienuolyne**

Savaitgalio rekolekcijos – kovo 17-19 d.d. Praves Tėvas Rytis Gürkšnys, SJ. Prasidės penktadienį registracija 6:30 v.v.; pirmoji konferencija – 7:15 v.v., o baigsis sekmadienį pietumis. Kaina: su nakvyne - \$90.00; be nakvynės - \$60.00.

Vienos dienos rekolekcijos – šeštadienį, **balandžio 1 d.** Praves vienuolyno kapelionas kunigas Izidorius Sadauskas, SDB. Prasidės 9:00 v.r. registracija ir baigsis vakariene. Kaina - \$40.00.

Visi kviečiami! Apie savo dalyvavimą pranešti savaitę prieš, kartu su \$25 įmokėjimu, jei norima dalyvauti savaitgalio rekolekcijose. Siųsti: *Immaculate Conception Convent – Retreat, 600 Liberty Highway, Putnam, CT 06260-2503. Tel.: (860) 928-7955.*

lygio kilimą, apibūdino kokios galimybės atskleistos Lietuvai esant Europos Sąjungos narei. A. Misevičius mielai atsakinėjo į jam pateiktus klausimus. Buvo iškeltas ir diskutuojamas klausimas "Ką Lietuvos vyriausybė daro, kad pristabdytų emigraciją?"

Po klausimų ir diskusijų apylinkės lietuviai su svečiais sustojo bendrai šventiškai nuotraukai (žiūr. apačioje).

Šventės metu buvo renkamas solidarumo mokestis ir aukos Lietuvių Bendruomenei. Šios apylinkės lietuviai nuoširdžiai mokėjo solidarumo mokestį, negalėję dalyvauti šventėje atsiuntė auką paštu.

Sigita Šimkuvienė-Rosen

JAV LB KV vicepir. Jaunimo reikalams

New Haveno LB valdybos narė

Svečiai ir dalis dalyvių Vasario 16 minėjime

Žydrūno Gimbuto nuotr.

Mirusieji

Rašytojas JURGIS GLIAUDA

1906.07.04-1996.01.03

Š. m. sausio mėn. 3 d. suėjo liūdna 10 metų sukaktis, kai mirė žymusis Lietuvos ir išeivijos rašytojas

Jurgis Gliauda.

Jis buvo palaidotas Glendale, CA, Forest Lawn kapinėse, lietuvių dalyje.

Su liūdesiu ir meile jį prisimena šeimos nariai:

**sūnus Jurgis ir Marcia Phoung Gliaudys
ir anūakai Jurgis III ir Marytė**

West Covina, CA

Mus paliko istorikė

MAGDALENA ULĖNIENĖ

Š. m. vasario 6 d. Sunland, CA, savo žemišką kėlionę užbaigė **Magdalena Valaitytė – Ulėnienė**, sulaukusi 97 metų amžiaus. Ji gimė 1908 m. birželio 20 d. Margių km., Vilkaviškio apskr. Baigusi Marijampolės gimnaziją, įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune. Priklausė LST Korp! Neo Lituania. 1931 m. iškėję už Petro Ulėno, kuris irgi priklausė tai pačiai korporacijai.

Jau 1929 m. pradėjo dirbti istorijos mokytoja Alytaus, vėliau – Kybartų gimnazijoje. Persikėlusi į Kauną, dėstė istoriją Kauno VIII gimnazijoje iki 1944 m. Pasitraukusi į Vakarus, 1945-1949 m. dėstė istoriją Pfullingen pabėgėlių stovyklos lietuvių gimnazijoje. 1950 m. Magdalena imigravo į Ameriką, apsisėjo New Yorke ir pilnai įsijungė į lietuvišką visuomeninį darbą, aktyviai dalyvaudama Korp! Neo Lituania ir Lietuvių Moterų Klubų veikloje. Rėmė daugelį ten veikiančių organizacijų. 1995 m. persikėlė į Pasadeną, CA, pas dukterį Birutę Klirienę.

Nuliūdime liko sūnus Jonas Ulėnas, gyv. New Yorke, duktė Birutė Klirienė, gyv. Pasadena, CA, keturi vaikaičiai ir vienas provaikaitis.

Vasario 9 d. laidotuvių mišios buvo aukotos Los Angeles lietuvių par. bažnyčioje. Palaikai sudeginti ir vasarą bus pervežti į New Yorką ir palaidoti Holy Rood kapinėse Westbury, NY, šalia jos anksčiau mirusio vyro Petro Ulėno.

J.U.

PADĖKA

Tautos Fondo Mokyklų Įdukinimo ir Labdaros Komisija nuo širdžiai dėkoja mieliems tautiečiams, kurie aukoję knygos "PARTIZANAI" (5-toji laida) parūpinimui Lietuvos mokykloms.

Aukojusiųjų sąrašas nr. 2:

Lithuanian Assistance Foundation –

- Zina Markevičius – 1,100.00 dol.

Malvina Klivečka – 350.00

Alfonsas Tumas – 125.00

Elizabeth, NJ, Lietuvių Bendruomenės valdyba – 121.00 dol.

Carolina ir Zigmas Zalis – 110 dol.

Regina Šetikas – 110.00

Dr. J. Adomavičius – 100 dol.

Dr. K. Ambrozaitis – 100 dol.

K. Arnold – 100 dol.

Dr. Nancy J. Craddick – 100.00

Ingrida Jodelė – 100 dol.

Birutė Pocienė – 100 dol.

Virginija Sirusas – 100 dol.

Vito ir Regina Val – 100 dol.

Dalius Vasys – 100 dol.

Linas Vasys – 100 dol.

Algis Vasys – 100 dol.

Jonas Vasys – 200 dol.

Romualdas Veitas – 100 dol.

Marius Žiaugra – 100 dol.

Vytautas ir Liuda Žiaugra – 100 dol.

"Amber" Club, Philadelphia, PA – 99.00

Marytė ir Pranas Grušai – 90.00

Marytė Majauskas – 60.00

Algimantas Žemaitaitis – 50 dol.

Dalilė Polikaitis – 44.00

Teklė Bogušas – 25.00 (antra auka)

Bernadette Harris – 22.00

Ant. ir Arvydas Grajauskai – 20.00

Nijolė Audėnas – 11.00

L. Baltrenaitė – 11.00

D. Baltakienė – 11.00

Emilija Sodonis – 11.00

Andrius Tučkus – 11.00

(Aukotojų sąrašas bus tęsiamas sekančiuose "Darbininko" numeriuose)

Daiva Izbickaitė-Veršeliene
KELLER WILLIAMS REALTY

aptarnauja rytinę Massachusetts valstijos dalį-
Bostono apylinkę visais
nekilnojamo turto reikalais
Jei reikia pagalbos
pirkti ar parduoti namus,
Kreipkitės visokiais profesinių paslaugų atvejais:

508-523-9058; 781-694-4048

di@divahomes.com
www.divahomes.com

VYZAS & ASSOCIATES, P. C.
ATTORNEYS AT LAW

Real Estate - Zoning & Land Use -
Commercial Litigation - Corporate Law
Bankruptcy - Wills, Trusts & Estates
Estate Administration - Personal Injury
Worker's Compensation - Municipal Court Matters
Employment Torts - Condominium Law

20 DAVIS AVENUE
KEARNY, NEW JERSEY 07032
(201) 998 - 2211

Licensed in New Jersey and New York

Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.
Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Aukos siųsti:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 ePaštas:TAUTFD@aol.com

KODIS
FUNERAL HOME

63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378

Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse

Edward A. Kodis - Funeral Director
Kreipkitės
tel.: (718) 326-1658

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

Čia spausdiname pavardes tų skaitytojų, kurie
aukojo 2006 metais "Darbininkui" paremti ir jų čekius
gavome iki 2006 m.vasario 20 d.:

Po 200.00 dol.:

Elvira Vileniškis, Richmond Hill, NY

Po 100.00 dol.:

Zita Zaranka, Thompson, CT
Olga Wysocki, Parlin, NJ
Lilly Pocius, Babylon, NY
Anthony Dambriunas, Larchmont, NY
Natalija Koppaite Glowacki, Levittown, NY
Vytautas Gintautas, Mountain Dale, NY
Malvina Klivečkienė, Woodhaven, NY
Stanley Draskinis, Roanoke, VA

Po 75.00 dol.

Stefa Dimas, DDS, Middle Village, NY

Po 60.00 dol.:

Sophia Gorodeckas, San Diego, CA
Marija Melynīs, Melville, NY

Po 50 dol.:

Jadvyga Laugalienė, Niantic, CT
Juozas Rygelis, Thompson, CT
Aldona Dulskis, Cocoa Beach, FL
Vytautas Dudenas, Palm Beach Gardens, FL
Algirdas Stepaitis, Arlington Heights, IL
Antanas Valavicius, Chicago, IL
Msgr. I. Urbonas, Lemont, IL
Juozas Baužys, Orland Park, IL
Kęstutis Laskauskas, Baltimore, MD
Alis Austras, Braintree, MA
Ona Radzevicius, Brockton, MA
Otilia Valiunas, Brockton, MA
Leonas Rudziunas, Stoughton, MA
Bertha Girnys, Worcester, MA
B. ir V. Neverauskas, Sterling Hts, MI
Stase Daugela, Bedford, NH

Norinčius pirkti ar parduoti
nekilnojamą turtą
QUEENS/BROOKLYN apylinkėje,
prašome kreiptis į
Prudential nekilnojamo turto agentę
EGIDIJĄ VOSYLIŪTĘ,
kuri taip pat nemokamai įvertins jūsų
nekilnojamo turto vertę rinkoje.
Tel.: (718) 791 2229;
e-mail: realestateplanet@yahoo.com

Po 50 dol.:

Algis Ošlapas, Dearborn Hgts, MI
V. Uzgis, Worcester, MA
Ona Matusaitis, Yarmouthport, MA
Joseph Simutis, Nashua, NH
Meile Ivasauskas, Monroe, NJ
C. Navickas, Piscataway, NJ
Elena Šeštokas, Rohway, NJ
Rimantas Bitenas, Bronxville, NY
William Jasewitz, Amsterdam, NY
Juozas Giedraitis, E. Northport, NY
Grazina Siliunas, Flushing, NY
Kazimieras Vainius, Flushing, NY
Kazys Butkus, Jamaica, NY
Mamertas Ercius, Little Neck, NY
Kun. Vytautas Volertas, Maspeth, NY
Danute Bobelis, Massapequa Pk, NY
Beatrice and Fred Lucka, Mattituck, NY
Sofija Skobeika, Richmond Hill, NY
J. ir L. Cernauskas, Woodhaven, NY
Zigmas Dičpinigaitis, Woodhaven, NY
Ben Aponavicius, Easton, PA
Sisters of St. Casimir, Holland, PA
Julia Tamkevicz, Pittsburgh, PA
Alex J. Vaicunas, Wakefield, RI
Elena Simanavicius, Fairfax, VA

Po 45.00 dol.

Antanas Ambraska, Phoenix, AZ
Boston Public Library, Boston, MA
Adelaida Marshall, Swan Lake, NY

Po 40,00 dol.

Romas Ramonas, Ridgefield, CT
Joseph Janiunas, Stratford, CT
Banevicius - Krakauskas, W. Hartford, CT
Delfina Tricis, Chicago, IL
Eugene Uzpurviss, Centerville, MA
Gintaras Čepas, Quincy, MA
St. ir E. Rudys, Uxbridge, MA
Jurgis Stuopis, Sharon, MA
Brone Pridotkas, Worcester, MA
Regina Jonusis, Silverton, NY
Elena Dirmantas, Glen Cove, NY
Agatha Laverne, NYC, NY
L. ir V. Milukas, Plainview, NY
Zivile Jurys, Richmond Hill, NY
Kazys Navakauskas, Coventry, RI
Nijole Levenson, Pikeville, TN

Po 35.00 dol.:

Gintare Ivaska, Monroe, CT
Antanas Valavicius, Chicago, IL
Kestutis Keblys, Baton Rouge, LA
Mary Sinke, Piscataway, NJ

Po 30.00 dol.:

Frank Jakaitis, Miami Beach, FL
Alfonas Samušis, Pembroke Pines, FL
Eugenija Rastonis, Winter Springs, FL
Edward Juzumas, Grayson, GA
Virginija Gureckas, Germantown, MD
Janina Cepkauskas, Brockton, MA
Sophia Baksys, Chestnut Hills, MA
Janina Miliauskas, Worcester, MA
J. ir A. Yuscavage, Manchester, NH
Vytautas Volertas, Delran, NJ
J. ir M. Majauskas, Mt. Laurel, NJ
Viktoras Jokubaitis, Toms River, NJ
Jolita Haigis, Mamaroneck, NY
Živilė Ratas, Merrick, NY
Robert Šilbajoris, Pittsboro, NC
Nancy Guobaitis, Ridgefield, NC

Po 25.00 dol.:

Raimondas Kontrimas, Mission Viejo, CA
Joseph Gelumbauskas, Waterbury, CT
Augustus ir Donata Virkutis, W. Hartford, CT
Joe ir Regina Talluto, Fern Park, FL
Vytenis Radzevicius, Gulfport, FL
Dr. Vladas Vaitkus, Juno Beach, FL
Danute Siemaška, Palm Harbor, FL
Vladas Vasikauskas, St. Petersburg, FL
Algis ir Gražina Mikulskis, Sharpsburg, GA
Bruce Victor, Shrewsbury, MA
Raymond and Barbara Dzek, Shoreview, MN
Jonas Vazbys, Mahwah, NJ
Eleonora S. Pugh, Long Beach, NY
Helen Petniunas, Richmond Hill, NY
Nijole T. Pierce, Rochester, NY
Jadviga Laucevicius, Woodhaven, NY

Po 20 dol.:

V. A. Stasaitis, Treasure Island, FL
Val Raugas, Hazlet, NJ
Peter Brazauskas, Paramus, NJ
Victor Malakas, Paramus, NJ
S. Mažilis, Fishkill, NY

(Bus daugiau)

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame

Aukos

**Kretingos Pranciškonų
"RŪPESTĖLIŲ" labdaros valgyklai:**

Šviesiam atminimui

**a. a. Teofilas ir Anne Bertram/Bertaška
W. Hartford, CT
Anonimas aukojo 600 dol.**

Eleonora Pugh, Long Beach, NY aukojo 10 dol.

New Yorka žinios

Šis "Darbininko" numeris paskelbtas iki 24 psl.

Vasario 16-tosios minėjimas New York'e dėl rekordinės sniego pūgos (26.9 coliai) buvo nukeltas į kovo 12 d. Tą dieną bus minimos abi lietuviams brangios šventės: Vasario 16-toji ir Kovo 11-toji. Minėjimas vyks V. Atsimainymo par. patalpose, 64-25 Perry Ave., Maspeth, NY. Mišios – 11:30 val. koncelebruoja vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, ir kun. Vytautas Volertas. Akademinė dalis – 2:30 val. parapijos salėje. Pagrindinis kalbėtojas – LR gen. konsulas New York'e Mindaugas Butkus. Meninė programą atliks New York'o lietuvių choras, vad. Gintarės Bukauskienės; Maironio lituanistinės mokyklos choras, vad. Birutės Mockienės; Maironio mokyklos tautinių šokių grupė, vad. Aldonos Marijošienės. Po mišių iki minėjimo pradžios par. salėje veiks kavinė.

Mišios lietuviškai Riverhead, NY

Š.m. kovo 5 d., sekmadienį, 3 val. popiet Šv. Jono Evangelisto katalikų bažnyčioje, 546 St. John's Place, Riverhead, NY 11901, kun. Vytautas Volertas aukojo **mišias lietuviškai**. Riverhead apylinkėje yra įsikūrusi nemaža grupė naujųjų imigrantų iš Lietuvos. Lietuviškos mišios bus aukojamos: balandžio 2 d., gegužės 14 d., birželio 11 d., rugsėjo 17 d., lapkričio 12 d. ir gruodžio 10 d. Kiekvieną kartą – 3 val. popiet Šv. Jono Evangelisto bažnyčioje.

Šis "Darbininko" Nr. 3(49) išsiunčiamas kovo 10 d. balandžio mėnesio numeris numatytas išsiųsti balandžio 7 d.

V. J. Atsimainymo par. žinios
Didžiosios savaitės (balandžio 10-15 d.) išpažinčių ir mišių tvarka:

Išpažintys: balandžio 1 d., šeštad., 3:00 - 4:45 v. p.p.; balandžio 10 - 12 d., pirmad., antrad. ir trečiad. - po 12:00 v. vidudienio mišių; taip pat pagal susitarimą.

Mišios: pirmad. - 7:30 v.r. ir 12:00 vidud.; antrad. ir trečiad. - 12:00 v. vidud.; Didįjį ketvirtad. rytinių mišių nėra; 7:00 v. v. - Paskutinės vakarienės mišios, Švenčiausiojo laikymas iki 10:00 v. v.; Didįjį penktadienį mišių nėra; 12:00 v. vidudienį trijų parapijų bendri Kryžiaus Keliai lauke; 7:00 v.v. - Jėzaus Kančios ir mirties liturgija; Didįjį šeštadienį rytinių mišių nėra; 8:00 v.v. - Velykų vigilija; Velykų sekmadienį: 8:00 v. r.; 10:00 v. r.; 12:30 v. p.p. mišios anglų kalba; 11:30 v. r. - mišios lietuvių kalba.

Juozas Andriušis, gyv. Woodhaven, NY, mirė š.m. vasario 16 d. Nuliūdime liko žmona Elena, duktė Aldona su vyru dr. J. McCarthy, 2 anūkės ir 1 proanūkė. Po mišių Apreiškimo par. bažnyčioje vasario 21 d., palaidotas Cypress Hills kapinėse. Plačiau kitame "Darbininke".

Už a.a. Pranės Skruodenytės-Ažuolienės vėlė mišios buvo aukotos Pranciškonų vien. koplytėlėje š.m. vasario 22 d. Mišias užprašė Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos buv. valdybos narės.

MIRĖ BALYS RAUGAS

Š. m. sausio 30 d. Mount Holly, NJ, mirė **Balys Raugas**, sulaukęs 92 metų amžiaus. Vellionis buvo gimęs Butkelių k., Lietuvoje. Baigęs Lietuvos Karo mokyklą, tarnavo kaip karininkas nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje. 1950 m. atvykęs į Ameriką, gyveno Philadelpijoje ir Delran, NJ. Buvo veiklus Philadelphijos, Pietų New Jersey ir Lietuvių Bendruomenės organizacijose. Pradėjo Phila. Lietuvių radijo balso programas, daug metų redagavo "Kario" žurnalą, buvo veiklus karininkų organizacijoje "Ramovė", suredagavo keletą knygų, veikė Phila. Šv. Andriejaus parapijoje ir kt.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Lietuvos Karo ministerija apdovanojo Balį Raugą garbės laipsniu. Jis buvo pakeltas dimisijos majoro laipsniu.

Laidotuvių mišios buvo aukotos vasario 2 d. Šv. Andriejaus par. bažnyčioje. Nuliūdime liko: žmona Marija, sūnus Valentinas su žmona Dale, duktė Banguolė ir du anūkai: Morkus ir Valerija.

Val. Raugas

Mielai bendradarbei

A.†A.

PRANEI SKRODENTYTEI-AŽUOLIENEI,

uoliai Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos buv. valdybos nare ir New York'o Lietuvių Katalikų Moterų Kultūros draugijos nare iškeliauvus Amžinybėn, sūnams PRANUI ir EUGENIJUI su šeimomis, dukteriai MARIJAI su vyru dr. V. Nemicku ir šeima, netekties sunkiose dienose giliai užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos

buv. valdybos narės:

Dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė

Dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto

Vida Lušytė -Penikienė

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers

Editorial & Business Office
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail: darbininkas@hotmail.com

*Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJINĖ KOMISIJA.*

Mirė MARY (ANTANAITIS) SHALINS

Š. m. vasario 7 d. Matulaitis Slaugos namuose Putnam, CT, staiga mirė Marytė Šalinskienė (**Mary Shalins**). sulaukusi beveik 95 metų amžiaus.

Marytė gimė 1911 m. kovo 13 d. Pensylvanijoje, kuklioje angliakasio šeimoje, kurioje augo 6 vaikai: trys dukros ir trys sūnūs. Tėvai nuo mažens įkvėpė vaikams meilę Lietuvai, išmokė gerai kalbėti lietuviškai. Gyvendama Pensylvanijoje, Marytė domėjosi įvairiausiais lietuviškais

renginiais ir juose aktyviai dalyvavo, viename jų net buvo išrinkta "Miss Lithuania".

Ištekėjusi persikėlė į New Yorką ir su laiku perėmė vadovauti Shalins Funeral Home įstaigą, kurios paskutiniu patarnavimu pasinaudojo daug lietuvių.

Marytė buvo linksmo lietuviško būdo: mėgo draugystę, buvo nuoširdi, pamaldi ir dosni. Mėgo dainą.

Didelį dėmesį skyrė lietuviams pranciškonams; per jos įstaigą buvo

palaidoti beveik visi pranciškonai, kurie turi sklypelį Šv. Jono kapinėse. O jų yra palaidota jau 23.

Marytė nuoširdžiai rėmė lietuvių pranciškonų įsikūrimą Kennebunkport, ME, vienuolyne. Ji vasaromis atvykdavo pranciškonų varasvietėje praleisti savo trumpas atostogas. (Žiūr. nuotrauką šio puslapio apačioje, kur Marytė Šalinskienė dalyvavo lietuvių pranciškonų surengtoje lietuvių dienoje 1988 m.).

Paskutinius trejus metus buvo globojama Matulaitis Slaugos namuose. Ir ten gyvendama, nors ir nestiprios sveikatos, bet vis dar mėgo dainą, domėjosi lietuviškomis šventėmis, pokalbiais, kuriuos pravedavo slaugos namų darbuotoja Aldona Prapuolenytė. Pereitų metų rugsėjo 18 dar buvo atvykusi į Apreiškimo par. pikniką Brooklyne, džiaugėsi susitikus senus pažįstamus. Ją čia atvezė Sigitas Veršelis iš Bostono.

Vasario 11 d., po koplyčioje aukotų laidotuvių mišių, palaidota Švč. Marijos Nekalto Prasidėjio seserų kapinėaitėse Putnam. CT.

Ilsėkis ramybėje!

a.ž.

1988 m. liepos 10 d. tuometinis Amerikos viceprezidentas George Bush apsilankė pranciškonų vienuolyno sodyboje Kennebunkport, ME, kai ten vyko lietuvių diena. (Iš k.): sėdi - Marytė Shalins, Barbara Bush, viceprezidentas George Bush (laiko lipinuką - I love Lithuanians), provincijolas Tėv. Placidus Barius, OFM, vienuolyno viršininkas Tėv. Jurgis Gailiusis, OFM. Nuotrauką vienuoliams atsiuntė pats viceprezidentas iš Baltųjų Rūmų. Nuotr. iš "Darbininko" archyvo.

Knygos - geriausia dovana

"Darbininko" administracija skelbia knygų išpardavimą, kuris tęsis visus 2006-uosius metus. Knygos yra išparduodamos labai žemomis kainomis. Prašome visų skaitytojų pasinaudoti tuo išpardavimu, jei ne dabar, tai ateityje.

Laukiame Jūsų,
mieli skaitytojai, nuomonių,
patarimų ir pasiūlymų
"Darbininkui":
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail:
darbininkas@hotmail.com

"Neringos" Stovyklos

LIETUVIŲ KALBA

Birž. 18-24d.d. – Dvikalbė stovykla studentams
Liepos 2-8 d.d. – Šeimų stovykla
Liepos 9-23 d.d. – 7-16m. vaikams
Liepos 23-29 d.d. – Tėsinys 13-16m. vaikams
Rugpj. 20-27 d.d. – Aštuonios Meno Dienos
Neringoje Suaugusiems

LIETUVIŲ KILMĖS STOVYKLAUTOJAMS ANGLŲ KALBA

Birželio 24-28 d.d. – Šeimų stovykla
Liepos 30-Rugpj. 12d.d. – 7-16m. vaikams
Liepos 12-19 d.d. – Tėsinys 13-16m. vaikams

info@neringa.org * www.neringa.org * 978-582-5592

Neringa Inc. su Nek.Pr.Marijos Seserimis organizuoja ir praveda
stovyklas "Neringos" stovyklavietėje Vermonte

RETURN SERVICE REQUESTED

Non-Profit Org.
U.S. Postage
PAID
BROOKLYN, N.Y.
Permit NO 5417

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207-1999

DARBININKAS

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF GREENE, ME